

Załącznik nr 1
do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta - Tarnów - 2030

DIAGNOZA

SYTUACJI DEMOGRAFICZNO - SPOŁECZNEJ TARNOWA

SPIS TREŚCI		
Numer porządkowy	Tytuł rozdziału/podrozdziału	Strona
1.	Wprowadzenie	4
2.	Charakterystyka miasta Tarnowa	4
3.	Tarnów na tle województwa małopolskiego w latach 2017-2020	5
4.	Analiza lokalnej struktury demograficznej	11
4.1	Ludność	12
4.2	Ruch naturalny	16
4.3	Migracje wewnętrzne i zagraniczne, stałe i czasowe	17
4.4	Wnioski podsumowujące z analizy struktury demograficznej mieszkańców Tarnowa	18
5.	Prognoza demograficzna 2021-2030 i porównawczo do 2050 r.	18
6.	Sytuacja gospodarcza z uwzględnieniem zagadnień rynku pracy oraz bezrobocia	21
6.1	Sytuacja finansowa miasta Tarnowa	21
6.2	Rynek pracy	22
6.3	Zagadnienie bezrobocia w mieście Tarnowie	24
6.4	Polityka mieszkaniowa	27
6.5	Wnioski podsumowujące z analizy sytuacji gospodarczej miasta Tarnowa	31
7.	Analiza wybranych zagadnień tarnowskiego systemu pomocy i wsparcia	32
7.1	Pomoc społeczna	32
7.2	Wspieranie rodziny	39
7.3	Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza	43
7.4	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	47
7.5	Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w latach 2017-2020	49
7.6	Wnioski podsumowujące z analizy wybranych zagadnień tarnowskiego systemu pomocy i wsparcia	53
8.	Lokalny system ochrony zdrowia	53
8.1	Wnioski podsumowujące z analizy lokalnego systemu ochrony zdrowia	54
9.	Tarnowski system edukacji i wychowania	54
9.1	Wnioski podsumowujące z analizy tarnowskiego systemu edukacji i wychowania	54
10.	Analiza pozostałych tarnowskich obszarów życia społecznego	55

10.1	Bezpieczeństwo publiczne, przeciwdziałanie przemocy oraz pomoc uzależnionym i współuzależnionym	55
10.2	Sport, rekreacja i turystyka	57
10.3	Kultura	59
10.4	Wnioski podsumowujące z analizy pozostałych tarnowskich obszarów życia społecznego	61
11.	Zasoby instytucjonalne istotne w realizowaniu zadań z zakresu polityki społecznej	62
11.1	Pomoc społeczna, wsparcie rodziny i piecza zastępcza	63
11.2	Ochrona zdrowia	68
11.3	Edukacja	69
12.	Działalność tarnowskich NGO	69
13.	Tarnowskie podmioty ekonomii społecznej działające w zakresie realizacji usług społecznych	70
14.	Rekomendacje końcowe płynące z analizy sytuacji demograficzno – społecznej miasta Tarnowa	72
15.	Podsumowanie	73
16.	Materiały źródłowe	75
17.	Spis tabel	75
18.	Spis wykresów	76
19.	Spis rysunków	77

1. Wprowadzenie

Opracowany na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta - Tarnów 2030, dokument, zawiera zestaw danych statystycznych za lata 2021-2020, charakteryzujących lokalną sytuację demograficzną miasta Tarnowa i w odniesieniu do województwa małopolskiego wraz z elementami prognozy demograficznej do 2050 r. Analizę sytuacji społeczno - gospodarczej mieszkańców Tarnowa z uwzględnieniem m.in. zagadnień rynku pracy, bezrobocia, dochodów i wydatków budżetu miasta Tarnowa, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji - wraz z wnioskami. Omówienie najważniejszych obszarów związanych z zaspakajaniem potrzeb społecznych wraz z identyfikacją zasobów instytucjonalnych oraz identyfikacją najważniejszych podmiotów działających z zakresie ekonomii społecznej w mieście Tarnowie.

2. Charakterystyka miasta Tarnowa

Pierwsza wzmianka historyczna o Tarnowie, którego założycielem był Spicymir Leliwita, pochodzi z 1125 r. Prawa miejskie Tarnów uzyskał 7 marca 1330 r.

Od 1975 r. do 1998 r. Tarnów był stolicą województwa, a od 1999 r. po reformie administracyjnej kraju jest siedzibą powiatów ziemskiego i grodzkiego.

Jedną z najmocniejszych stron miasta jest jego położenie - na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych. Międzynarodowa trasa E4 z zachodu na wschód (Zgorzelec - Medyka) krzyżuje się z drogą krajową nr 73 z północy na południe (Warszawa - Nowy Sącz - granica ze Słowacją). Miasto Tarnów posiada połączenie z Krakowem autostradą A4 oraz bezpośrednie połączenia kolejowe z Kijowem, Odessą, Bukaresztem, Budapesztem, Koszycami, a także Krakowem, Warszawą, Poznaniem, Szczecinem i Gdańskiem. Najbliższe lotniska znajdują się w odległości około 100 km od Tarnowa: w Krakowie - Balicach, obsługujące także połączenia międzynarodowe oraz w Jasionce koło Rzeszowa. Czynnikiem determinującym rozwój miasta jest bliskość przejść granicznych ze Słowacją i Ukrainą. Od południa Tarnów sąsiaduje z Pogórzem Karpackim.

Tarnów graniczy z 17 miejscowościami, należącymi do 5 gmin: Lisia Góra, Tarnów, Skrzyszów, Wierzchosławice, Żabno.

Strukturę administracyjną miasta, tworzy 16 Osiedli: „Starówka”, „Strusina”, „Piaskówka”, „Grabówka”, „Rzędzin”, „Gumniska Zabłocie”, „Krakowska”, „Mościce”, „Chyszów”, „Klikowa”, „Krzyż”, „Jasna”, „Westerplatte”, „Legionów Henryka Dąbrowskiego”, „Koszyce”, „Zielone”.

Budownictwo mieszkaniowe w mieście stanowią w większości bloki wysoko piętrowe, mniejszy odsetek to budownictwo nisko piętrowe, a znikomy procent to budownictwo zagrodowe. Miasto Tarnów posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Prawie wszystkie mieszkania są wyposażone w sieć wodociągową, kanalizacyjną, gazową, energetyczną, telefoniczną. Powszechny jest dostęp do Internetu.

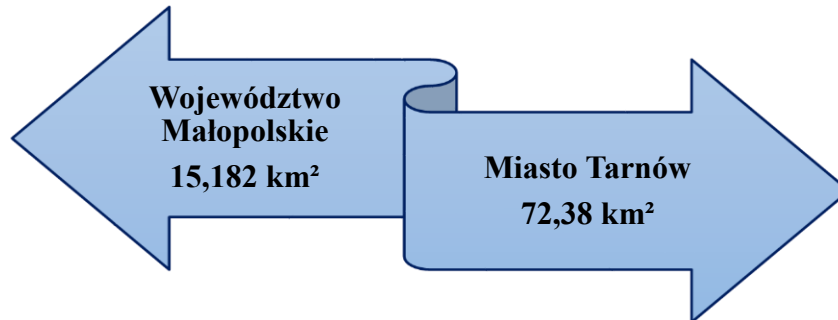
Tarnów stanowi ważny ośrodek kulturalny, turystyczny, gospodarczy i edukacyjny w regionie.

3. Tarnów na tle województwa małopolskiego w latach 2017 - 2020

Tarnów to druga w kolejności aglomeracja w Małopolsce. Położony jest w popołudniowo wschodniej części województwa małopolskiego, kotlinie sandomierskiej, na płaskowyżu tarnowskim, w dorzeczu Dunajca i jego prawobrzeżnego dopływu Białej.

Miasto zajmuje obszar 72,38 km² co stanowi 0,48% całego województwa małopolskiego, które zajmuje obszar 15,183 km².

Rysunek nr 1 Powierzchnia

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

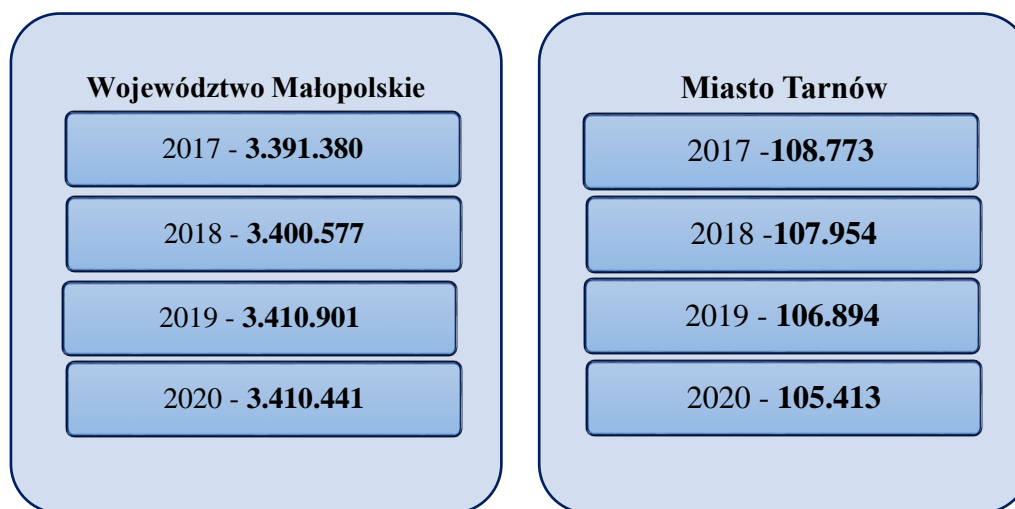
Położenie Tarnowa na tle województwa obrazuje poniższa mapa administracyjna Polski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://pl.wikipedia.org/wiki/Województwo_małopolskie

Dla porównania obrazu miasta Tarnowa na tle województwa małopolskiego poniżej pokazano skrócone zestawienie wybranych danych statystycznych.

Rysunek nr 2 Ludność ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 -2020; Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego w 2020 roku

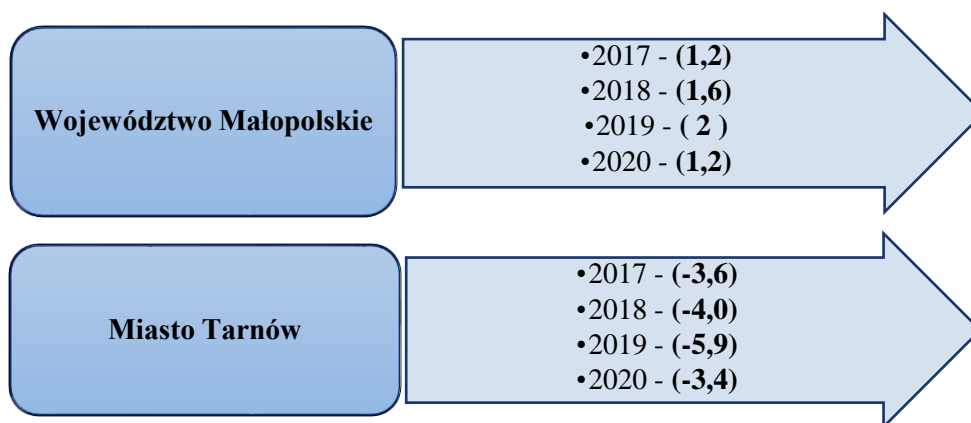
Tabela nr 1 Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Województwo Małopolskie				
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	642.456	645.203	649.010	651.618
Osoby w wieku produkcyjnym	2.085.978	2.075.196	2.065.802	2.051.948
Osoby w wieku poprodukcyjnym	662.946	680.178	696.089	706.875
Miasto Tarnów				
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	17.320	107.077	16.848	16.600
Osoby w wieku produkcyjnym	66.504	63.758	62.409	60.891
Osoby w wieku poprodukcyjnym	24.949	27.119	27.637	27.922

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020; Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego w 2020 roku

Ludność Tarnowa na tle województwa małopolskiego jest statystycznie najstarsza. Odnotowano tu najwyższy wskaźnik starości. Zgodnie z typologią trójkąta Osanna uwzględniającą strukturę ekonomicznych grup wieku, Tarnów został zaliczony do typu VI. Do tej grupy zalicza się miejscowości, w których udział dzieci i młodzieży jest mniejszy od przeciętnego w województwie, a udział osób w wieku poprodukcyjnym wyższy niż przeciętny w województwie.

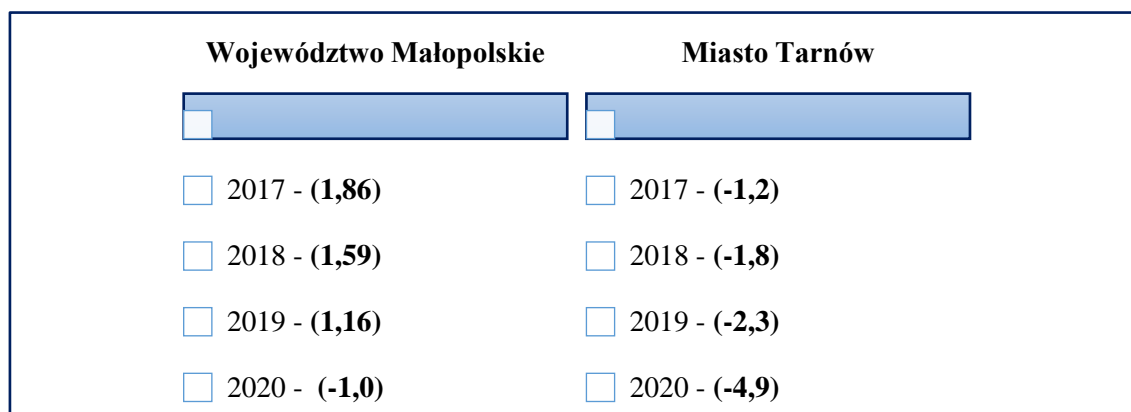
Rysunek nr 3 Przyrost naturalny na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020; Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego w 2020 roku

Przyrost naturalny w województwie małopolskim w omawianym okresie czasu oprócz roku 2020, był dodatni w przeciwieństwie do Tarnowa, gdzie cały czas odnotowuje się ujemny przyrost naturalny mimo realizacji wielu programów wspierających rodzinę.

Rysunek nr 4 Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020; Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego w 2020 roku

Najwięcej osób w skali województwa spośród miast na prawach powiatu, zdecydowało się wyjechać z Tarnowa na stałe.

Tabela nr 2 Rynek pracy w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2019	2020
Pracujący *	806.700	852.990	849.918
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł **	4.347	Brak danych	5.536,07
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON ***	380.020	409.849	426.306
Pracujący *	40.018	40.129	39.595
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł **	3.947	Brak danych	5.629,79
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON***	11.549	12.013	12.326

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny
- miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

*Stan w dniu 31 grudnia według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

** Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

*** Stan w dniu 31 grudnia

Tabela nr 3 Bezrobocie w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Województwo Małopolskie				
Bezrobotni zarejestrowani ogółem*	79.430	71.489	62.610	83.050
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % *	5,4	4,7	4,1	5,3
Miasto Tarnów				
Bezrobotni zarejestrowani ogółem*	3.340	2.933	2.334	2.963
Stopa bezrobocia rejestrowanego w % *	6,0	5,2	4,2	5,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów
za lata 2017 - 2020

* Stan w dniu 31 grudnia

Tabela nr 4 Dochody i wydatki w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Województwo Małopolskie				
Dochody na jednego mieszkańca w zł	6.399	6.878	7.602	7.904
Wydatki budżetowe na jednego mieszkańca w zł	6.452	7.242	7.961	8.392
Miasto Tarnów				
Dochody na jednego mieszkańca w zł	6.125	6.224	7.364	7.613
Wydatki budżetowe na jednego mieszkańca w zł	6.141	7.216	7.859	7.421

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny
- miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

Podobnie jak w mieście Tarnowie, również w skali województwa małopolskiego, corocznie wzrasta liczba podmiotów gospodarki narodowej rejestrowanych w rejestrze REGON.

Odmienne sytuacja wygląda, jeżeli chodzi o liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy i wielkość stopy bezrobocia. Te wskaźniki w skali województwa notują tendencję wzrostową w przeciwieństwie do miasta Tarnowa.

Dochody i wydatki podobnie jak w Tarnowie, w skali całego województwa małopolskiego kształtują się na poziomie wzrostowym.

Reasumując w Tarnowie w stosunku do całej małopolski, odnotowano: największy ubytek mieszkańców, najwyższy wskaźnik współczynnika obciążenia demograficznego, najwyższy wskaźnik starości – najstarsi mieszkańcy województwa zamieszkiwali właśnie w Tarnowie.

Biorąc pod uwagę inne istotne z punktu widzenia mieszkańców miasta obszary to, również w obszarze kultury i turystyki odnotowano negatywne zjawiska, na które jednak największy wpływ miała niewątpliwie panująca pandemia COVID-19. W wyniku zagrożenia zakażeniem koronawirusem i wprowadzonych restrykcji w tarnowskich instytucjach kultury, zmalała liczba organizowanych imprez. Również muzea odnotowały spadek liczby zwiedzających. W kinach było mniej seansów. Także biblioteki publiczne odnotowały spadek liczby czytelników, wypożyczeń jak i liczby księgozbioru. Jeżeli chodzi o kwestię turystyki, to w minionym roku w mieście było 13 turystycznych obiektów noclegowych w tym 8 hoteli oferujących 1.021 miejsc noclegowych całorocznych. Spadła jednak liczba turystów korzystających z noclegów.

Opierając się na dostępnych opracowaniach statystycznych za 2020 r., w tym danych zawartych w Raplocie o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa małopolskiego, wskazać jednak można na inne bardziej pozytywne i istotne aspekty rzutujące na sytuację społeczno - bytową mieszkańców. A mianowicie sferę mieszkalnictwa, ochrony zdrowia, edukacji czy pomocy społecznej.

I tak: zauważalna jest poprawa w zakresie wyposażenia tarnowskich mieszkań w podstawowe instalacje techniczne. W Tarnowie, odnotowano najwyższy odsetek mieszkań

wyposażonych w instalacje gazowe (97,1%). Największe było także zagęszczenie sieci wodociągowej (453,2 km), 100% tarnowian korzystało z sieci wodociągowej. Biorąc pod uwagę sytuację w miastach na prawach powiatu, mieszkania w Tarnowie miały największą powierzchnię użytkową (86,5 m²). Wskaźnik natężenia liczby oddanych do użytku mieszkań w przeliczeniu na 1 tys. ludności województwa, w Tarnowie wynosił 3,3. Oddano do użytkowania 355 mieszkań, w tym w budownictwie indywidualnym 94 mieszkania. Dzięki wdrożeniu i realizacji programu „Mieszkanie za remont” w znacznym stopniu realizowana jest lista osób oczekujących/uprawnionych do wynajmu lokalu na czas nieoznaczony z mieszkaniowego zasobu miasta. Realizacja tego programu cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców miasta.

Z kolei, jeżeli chodzi o sytuację w ochronie zdrowia, to najkorzystniejsza sytuacja w skali województwa była w Tarnowie. Na 10 tys. mieszkańców miasta przypadało 45 lekarzy, przy czym należy tu zwrócić uwagę na fakt, że lekarze specjalistycznych zakładów opieki zdrowotnej, udzielali porad również osobom mieszkającym w okolicznych miejscowościach i sąsiednich powiatach. Najkorzystniej w skali województwa przedstawiała się również sytuacja, jeżeli chodzi o liczbę pielęgniarek przypadających na 10 tys. mieszkańców i w Tarnowie wynosiła 128. Najwyższa była również liczba łóżek szpitalnych - 92. Wzrosła także liczba przychodni. Mieszkańcy Tarnowa spośród innych mieszkańców małopolskich miast na prawach powiatu, mieli najłatwiejszy dostęp do aptek. Na jedną aptekę w Tarnowie przypadało 1.937 osób.

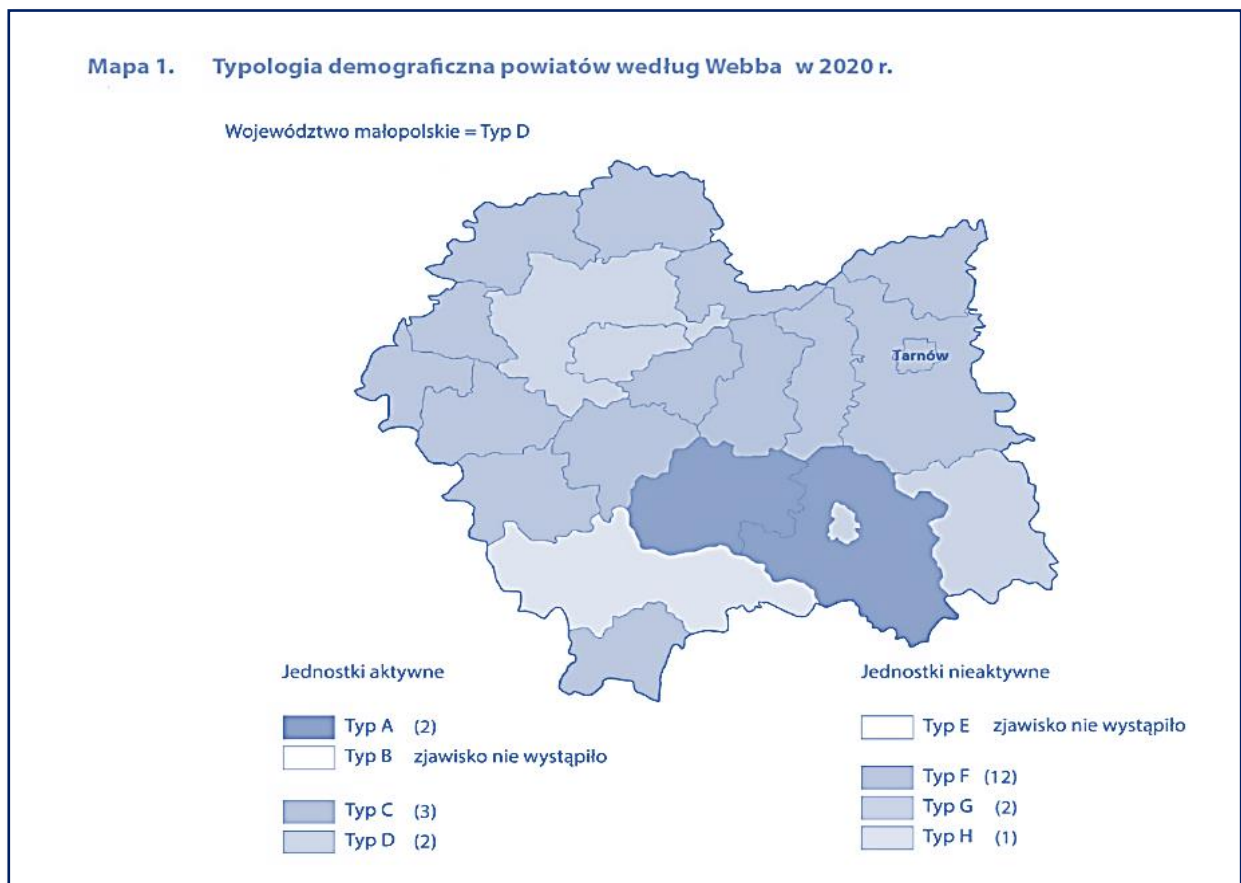
W obszarze edukacji zauważalny był wzrost liczby dzieci korzystających z zajęć w placówkach wychowania przedszkolnego, na koniec 2020 r. w Tarnowie działało też 10 placówek opieki nad dziećmi do lat 3. Liczba miejsc w tarnowskich żłobkach i przedszkolach w pełni zaspakaja potrzeby mieszkańców.

Pozytywne zmiany odnotowano, również w sferze pomocy społecznej. Odnotowano duży spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Udział beneficjentów w ogólnej liczbie ludności wyniósł 3,9 %. Spadek liczby beneficjentów dotyczy wszystkich grup wiekowych, w tym również w wieku produkcyjnym. Jednak należy zauważyć, iż w odniesieniu do ogółu świadczeniobiorców systemu pomocy społecznej, w latach 2017-2020 udział procentowy osób po 60 roku życia jest niemalże niezmienny i wynosi ok. 30%. W grupie świadczeniobiorców coraz liczniejszą grupę stanowią osoby starsze, jednocześnie borykające się z problemem samotności.. Znaczny odsetek beneficjentów systemu pomocy społecznej to osoby długotrwale korzystające z pomocy i wsparcia.

Rozważając natomiast dane zawarte w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017-2020, istotnym jest zwrócenie uwagi na fakt, iż od 2017 r. utrzymuje się w Tarnowie pozytywna tendencja spadku bezrobocia. Z danych gromadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie wynika, że problem ze znalezieniem zatrudnienia mają przede wszystkim kobiety, przy czym spada liczba osób długotrwale bezrobotnych. Świadczy to o pozytywnym wpływie projektów aktywizacyjnych prowadzonych zarówno przez Urząd Pracy jak i inne instytucje i organizacje pozarządowe.

4. Analiza lokalnej struktury demograficznej

Zgodnie z typologią demograficzną wg Webba, Tarnów - miasto na prawach powiatu - kwalifikuje się do grupy powiatów nieaktywnych demograficznie. W 2020 r. zmienił dotychczasowy się typ demograficzny G - gdzie ubytek ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym, na typ F - gdzie ubytek ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym.

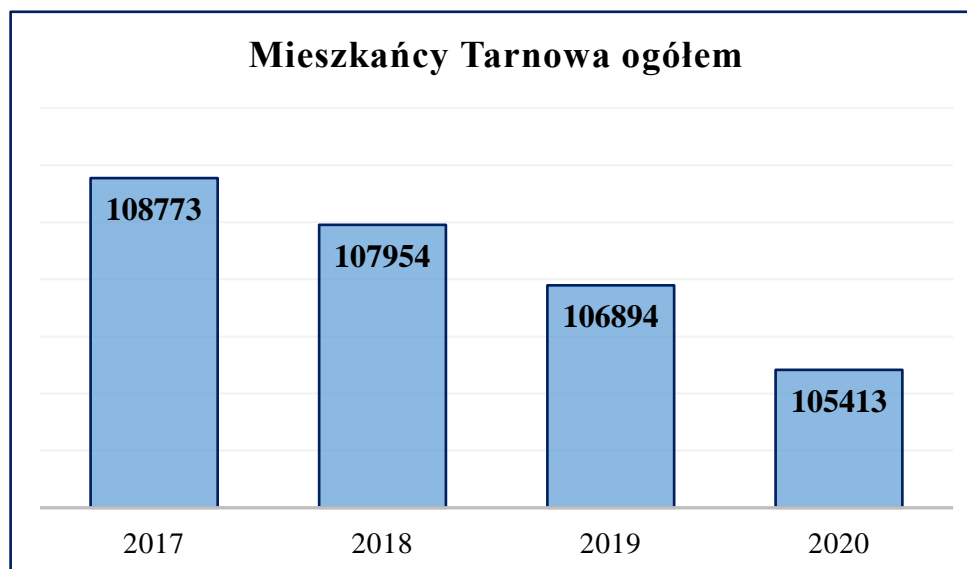

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego w 2020 r.

W okresie objętym analizą struktura demograficzna mieszkańców Tarnowa kształtowała się następująco.

4.1 Ludność

Wykres nr 1 Mieszkańcy Tarnowa ogółem w latach 2017 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017 - 2020;
Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017 - 2020

Przedstawione dane, potwierdzają obserwowany od lat systematyczny spadek ogólnej liczby mieszkańców Tarnowa.

Tabela nr 5 Liczba ludności Tarnowa z podziałem na płeć w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	Liczba osób			
	2017	2018	2019	2020
Kobiety	57.765	57.383	56.828	56.075
Mężczyźni	51.008	50.571	50.066	49.338

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017 - 2020;
Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017 - 2020

Wśród mieszkańców Tarnowa w latach 2017 - 2020, przeważają kobiety. Spadek liczby mężczyzn obserwowany był szczególnie w 2020 r.

Z punktu widzenia diagnozy opracowywanej na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, istotne jest pokazanie obrazu mieszkańców miasta z uwzględnieniem grup wiekowych, do których kierowane mają być różnorodne działania.

Tabela nr 6 Tarnowianie według grup wiekowych w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	Liczba osób			
	2017	2018	2019	2020
0 - 2 lata	2.682	2.747	2.743	2.675
3 - 6 lat	3.672	3.618	3.541	3.603
7 - 12 lat	5.807	5.854	5.785	5.729
13 - 15 lat	2.705	2.629	2.806	2.854
16 - 18 lat	3.492	3.411	3.197	3.004
19 - 24 lata	6.631	6.376	6.223	6.238
25 - 29 lat	7.058	6.623	6.272	5.763
30 - 39 lat	17.644	17.253	16.873	16.447
40 - 49 lat	15.010	15.291	15.611	15.795
50 - 59 lat	14.770	14.339	13.918	13.605
60 - 69 lat	15.549	15.715	15.767	15.654
70 - 79 lat	9.003	9.386	9.634	9.926
80 - 89 lat	4.933	5.059	5.234	5.275
90 i więcej	694	761	866	930

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny
- miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

Po okresowym wzroście w latach 2017 - 2018 liczby dzieci w przedziale 0 - 2 lata, w 2020 r. odnotowano ponowny spadek. Znaczący spadek liczby mieszkańców widnieje również w przedziale wiekowym 25 - 29 lat. Z kolei wzrasta liczba osób powyżej 40 roku życia, gdzie największy przyrost notowany jest w przedziałach wiekowych 80 - 89 lat i 90 i więcej lat.

Poniższa tabela przedstawia obraz mieszkańców miasta według ekonomicznych grup wieku, gdzie ekonomiczne grupy wieku oznaczają ludność w: wieku przedprodukcyjnym 0 - 17 lat, produkcyjnym: kobiety wieku 18 - 59 lat i mężczyzn w wieku (18 - 64 lata), poprodukcyjnym: kobiety 60 lat i więcej oraz mężczyzn 65 lat i więcej.

Tabela nr 7 Struktura wiekowa mieszkańców miasta w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	Liczba osób			
	2017	2018	2019	2020
Kobiety				
Wiek przedprodukcyjny	8.446	8.335	8.226	8.085
Wiek produkcyjny	32.129	30.598	29.870	29.060
Wiek poprodukcyjny	17.190	18.450	18.732	18.930

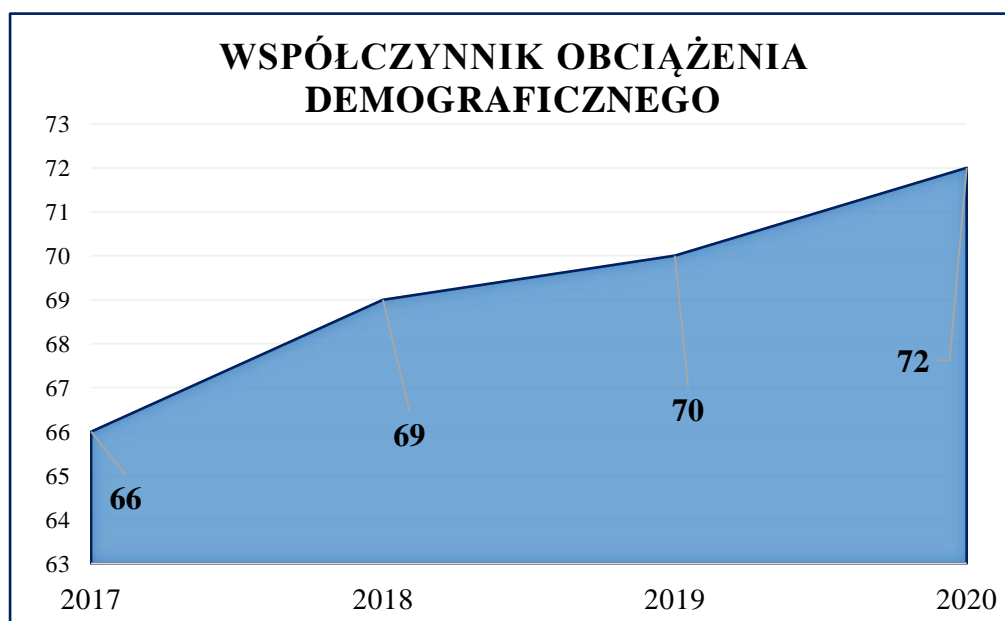
Mężczyźni				
Wiek przedprodukcyjny	8.874	8.742	8.622	8.515
Wiek produkcyjny	34.375	33.160	32.539	31.831
Wiek poprodukcyjny	7.759	8.669	8.905	8.992

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017-2020;
Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Z analizy powyższej tabeli wynika, że na przestrzeni ostatnich 4 lat wzrasta liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, zarówno kobiet jak i mężczyzn, co stanowi potwierdzenie powyżej wskazanych tendencji mówiących o powolnym, ale systematycznym starzeniu się tarnowskiego społeczeństwa.

Istotną cechą demograficzną, na którą w tym miejscu należy wskazać jest współczynnik obciążenia demograficznego, czyli stosunek liczby dzieci (0 - 14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat), do liczby osób w wieku (15 - 64 lata). Dynamikę wzrostu tego współczynnika w latach 2017-2020 przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres nr 2 Współczynnik obciążenia demograficznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny
- miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

Wśród mieszkańców Tarnowa w latach 2017 - 2020 systematycznie spada także liczba osób zameldowanych na terenie miasta, zarówno zameldowanych na stałe jak i na pobyt czasowy, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 8 Liczba ludności Tarnowa z podziałem na czasookres zameldowania w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	Liczba osób			
	2017	2018	2019	2020
Zameldowani na pobyt stały	106.250	105.612	104.485	103.302
Zameldowani na pobyt czasowy	2.523	2.342	2.409	2.111

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017-2020;
Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Z dostępnych danych statystycznych wynika, że najwięcej stałych mieszkańców Tarnowa, zamieszkuje Osiedle nr 2 „Strusina”, a najmniej Osiedle nr 9 „Chyszów. Niewielkie zmniejszenie się gęstości zaludnienia na terenie miasta jest naturalną konsekwencją zmniejszenia się liczby zameldowanych mieszkańców przy stałej powierzchni miasta.

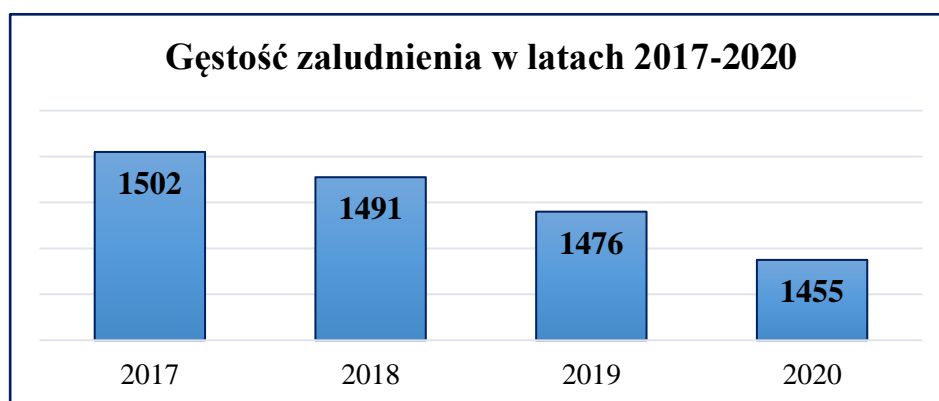
Tabela nr 9 Liczba stałych mieszkańców w osiedlach w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Osiedle nr 1 „Starówka”	8.804	8.751	8.557	8.400
Osiedle nr 2 „Strusina”	14.544	14.278	14.072	13.839
Osiedle nr 3 „Piaskówka”	11.213	10.946	10.794	10.652
Osiedle nr 4 „Grabówka”	11.610	11.523	11.312	11.042
Osiedle nr 5 Rzędzin	2.683	2.719	2.716	2.707
Osiedle nr 6 „Gumniska - Zabłocie”	6.422	6.090	6.052	6.023
Osiedle nr 7 „Krakowska”	2.824	3.093	3.046	3.078
Osiedle nr 8 „Mościce”	10.189	10.172	10.157	10.097
Osiedle nr 9 „Chyszów”	1.871	2.043	2.013	1.982
Osiedle nr 10 „Klikowa”	2.588	2.590	2.583	2.597
Osiedle nr 11 „Krzyż”	5.898	5.946	5.970	5.994
Osiedle nr 12 „Jasna”	11.685	11.547	11.403	11.196
Osiedle nr 13 „Westerplatte”	5.913	5.941	5.919	5.914
Osiedle nr 14 „Legionów”	2.245	2.244	2.212	2.184
Osiedle nr 15 „Koszyce”	2.322	2.327	2.312	2.294
Osiedle nr 16 „Zielone”	5.439	5.402	5.367	5.303

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017-2020

Cechą charakteryzującą populację miasta jest również gęstość zaludnienia.

Wykres nr 3 Liczba ludności na 1 km²

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017-2020

4.2 Ruch naturalny

Koleją cechą demograficzną jest ruch naturalny. Poniżej zamieszczono analizę urodzeń i zgonów oraz wysokość przyrostu naturalnego na przestrzeni lat 2017-2020.

Tabela nr 10 Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w latach 2017 - 2020

Rok	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
2017	904	1.080	-176
2018	885	1.177	-292
2019	814	1.200	-386
2020	785	1.420	-635

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017-2020

Jak widać rokrocznie spada liczba urodzeń, a liczba zgonów systematycznie wzrasta. Znacząca jest również na przestrzeni analizowanego okresu czasu, różnica między liczbą urodzeń i zgonów, czyli wartość przyrostu naturalnego.

Planując działania strategiczne kierowane do rodzin, właściwe jest zwrócenie uwagi na zagadnienie ilości zawieranych małżeństw, orzekanych separacji i rozwodów w omawianym okresie czasu.

Tabela nr 11 Zawarte małżeństwa, separacje i rozwody w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Zawarte małżeństwa	498	479	464	372
Orzeczone separacje	11	8	7	3
Rozwody	206	195	223	172

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny
- miasto Tarnów za lata 2017 – 2020

Z dostępnych danych wynika, iż spada liczba zawieranych małżeństw. Pociuszającym jest fakt, że spada liczba orzekanych separacji. Natomiast liczba orzekanych rozwodów w ostatnich 4 latach ma tendencję dynamiczną, co drugi rok wzrastającą i obniżającą się.

Przedstawione dane o małżeństwach uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w Urzędzie Stanu Cywilnego. Od 1999 r. w Urzędach Stanu Cywilnego rejestrowane są także małżeństwa, podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego, zawarte w obecności duchownego.

Z kolei instytucja separacji została wprowadzona na mocy ustawy z dnia 21 maja 1999 r. Orzeczenie separacji ma skutki takie jak rozwiązanie małżeństwa przez rozwód, z dwoma wyjątkami:

- małżonek pozostający w separacji nie może zawrzeć małżeństwa,
- na zgodne żądanie małżonków Sąd orzeka o zniesieniu separacji.

4.3 Migracje wewnętrzne i zagraniczne, stałe i czasowe

Dokonując analizy struktury demograficznej mieszkańców miasta Tarnowa, należy obecnie zwrócić uwagę na zagadnienie migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz stałych i czasowych, jakie miały miejsce w omawianym okresie czasu. Zagadnienie to ma istotny związek ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców miasta.

Tabela nr 12 Migracje ludności miasta w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	Liczba osób			
	2017	2018	2019	2020
Migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały				
Przybyło do Tarnowa z innych gmin na pobyt stały	898	914	855	734
Zmieniło miejsce zamieszkania na terenie Tarnowa	1.492	1.431	1.370	1.106
Wymeldowało się z pobytu stałego w Tarnowie (do innych gmin, za granicę emigracja)	1.569	1.600	1.447	1.365
Ogólne saldo migracji stałej	-389	-436	-646	-364
Migracje czasowe				
Zameldowani na pobyt czasowy ogółem	1.984	1.826	1.963	1.706
Czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania	1.726	1.521	1.359	1.183
Zgłosiło czasowy wyjazd za granicę	160	106	69	43
Saldo ludności czasowo nieobecnej	258	305	604	523

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017-2020;
Informator statystyczny – miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

Analizując zagadnienie migracji, brano pod uwagę m.in osoby zmieniające miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej miasta Tarnowa – migracje wewnętrzne oraz granicę Polski - migracje zagraniczne.

Jeżeli chodzi o saldo migracji stałej uwzględniano różnicę między liczbą osób, które przybyły na stałe do Tarnowa w danym okresie, a liczbą osób, które wyjechały na stałe w danym okresie. Natomiast wskazane saldo migracji czasowej, wynika z różnicy zameldowań na pobyt czasowy, a czasowo nieobecnych w miejscu stałego zameldowania ponad 3 miesiące.

4.4 Wnioski podsumowujące z analizy struktury demograficznej mieszkańców Tarnowa

1. Sytuacja demograficzna miasta Tarnowa, podobnie jak całego kraju, od 2020 r. kształtuje się pod wpływem trwającej pandemii COVID-19 wywołanej koronawirusem SARS-CoV-2.
2. Niekorzystnym zjawiskiem demograficznym obok depopulacji jest wysokie tempo starzenia się tarnowskiego społeczeństwa.
3. Od wielu lat Tarnów, kwalifikuje się do grupy miast na prawach powiatu nieaktywnych demograficznie.

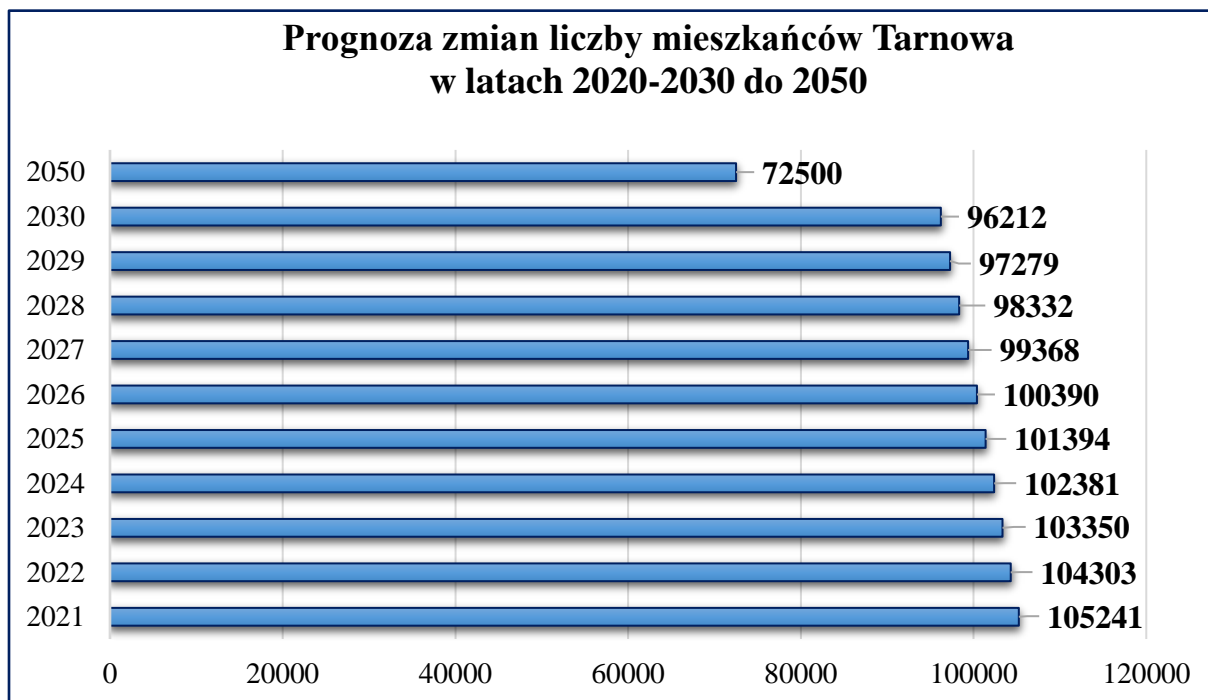
5. Prognoza demograficzna 2021-2030 i porównawczo do 2050 r.

Dane wynikające z prognozy demograficznej są bardzo istotne z punktu widzenia planowanych działań strategicznych na rzecz mieszkańców miasta, zmierzających do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych.

Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym od 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych.

Według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego, dla miast na prawach powiatu na lata 2014 - 2050, przewiduje się, że liczba mieszkańców Tarnowa z roku na rok, będzie stopniowo spadać. Odnotowany w 2020 r., ubytek liczby ludności zarówno w Tarnowie jak i w skali województwa czy kraju, spowodowany był w znacznym stopniu pandemią COVID-19. Przewiduje się, że znaczne pogłębienie spadku liczby ludności nastąpi po 2030 r. by około 2050 r. osiągnąć w Tarnowie liczbę mieszkańców na poziomie 72.500 osób.

Wykres nr 4 Prognoza liczby mieszkańców Tarnowa w latach 2020 - 2030 i w perspektywie do 2050 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

Tabela nr 13 Prognoza liczby mieszkańców Tarnowa w latach 2021 - 2030 i w perspektywie do 2050 r. według grup wieku

Lata	Ludność według grup wiekowych				
	0 - 2	3 - 6	7 - 12	13 - 15	16 - 18
2021	2.357	3.246	5.404	2.846	2.564
2022	2.309	3.188	5.189	2.900	2.651
2023	2.257	3.140	5.009	2.938	2.667
2024	2.204	3.089	4.866	2.794	2.804
2025	2.146	3.031	4.747	2.658	2.57
2026	2.089	2.965	4.675	2.519	2.891
2027	2.030	2.895	4.580	2.438	2.752
2028	1.975	2.824	4.494	2.361	2.618
2029	1.923	2.749	4.415	2.325	2.481
2030	1.875	2.675	4.331	2.264	2.399
2050	1.267	1.777	2.757	1.419	1.477

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

Poniżej pokazana jest prognoza liczby mieszkańców Tarnowa z podziałem na ekonomiczne grupy wieku, pominięto grupę pierwszą „wiek przedprodukcyjny”, gdyż ta grupa pokazana jest szczegółowo w tabeli powyżej.

Tabela nr 14 Prognoza liczby mieszkańców Tarnowa w latach 2021 - 2030 i w perspektywie do 2050 r. z uwzględnieniem ekonomicznych grup wieku

Lata	Ekonomiczne grupy wieku	
	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2021	64.325	25.325
2022	63.308	25.616
2023	62.352	25.853
2024	61.414	26.124
2025	60.533	26.296
2026	59.846	26.406
2027	59.189	26.449
2028	58.502	26.469
2029	57.829	26.420
2030	57.117	26.382
2050	37.45	26.958

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

Głównych przyczyn zmniejszania się liczby ludności i zmian w strukturze ludzkości Tarnowa, upatrywać należy w ujemnym przyroście naturalnym, i ujemnym saldzie migracji. Tendencje spadkowe będą się również przekładać na zmniejszenie się gęstości zaludnienia. Z prognozy wynika również, że skurczy się populacja osób w wieku produkcyjnym. Spadek liczby mieszkańców będzie skutkował wyludnieniem się miasta. Prognozuje się dalszy stopniowy wzrost współczynnika obciążenia demograficznego, co potwierdza postępujący proces starzenia się mieszkańców Tarnowa.

Reasumując starzenie się społeczeństwa jest zjawiskiem powszechnym i nieodwracalnym. Odnotowywane ubytki ludności szczególnie w wieku produkcyjnym, ujemny przyrost naturalny przy jednocześnie postępującym starzeniu się mieszkańców, w znacznym stopniu przełożą się na sytuację ekonomiczno - społeczną. Konieczne, zatem będzie podejmowanie działań, łagodzących skutki przeobrażeń demograficznych i społecznych. Działania wzmacniających szczególnie mieszkańców najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy sami nie są w stanie poradzić sobie z realizacją ról społecznych i zaspokojeniem potrzeb życia codziennego.

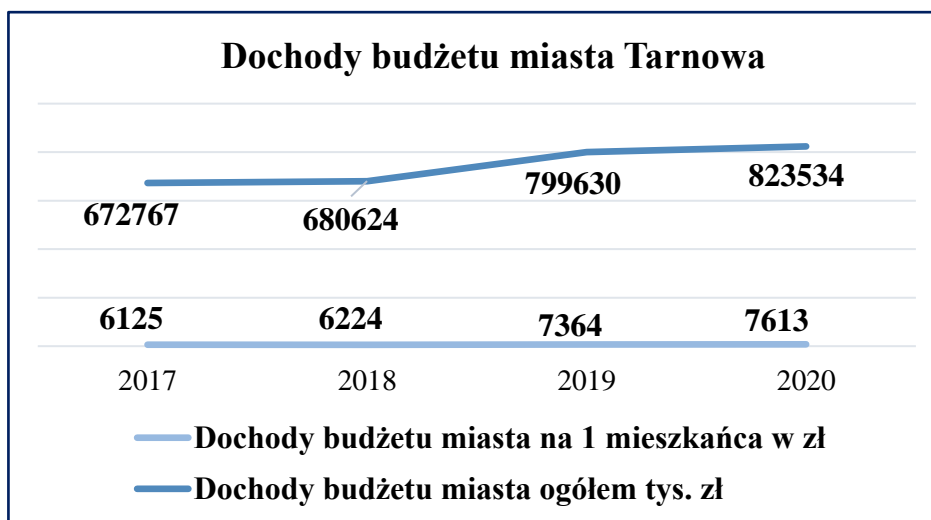
6. Sytuacja gospodarcza z uwzględnieniem zagadnień rynku pracy oraz bezrobocia

6.1 Sytuacja finansowa miasta Tarnowa

W zakresie finansów publicznych, na przestrzeni ostatnich 4 lat odnotowano niewielką poprawę.

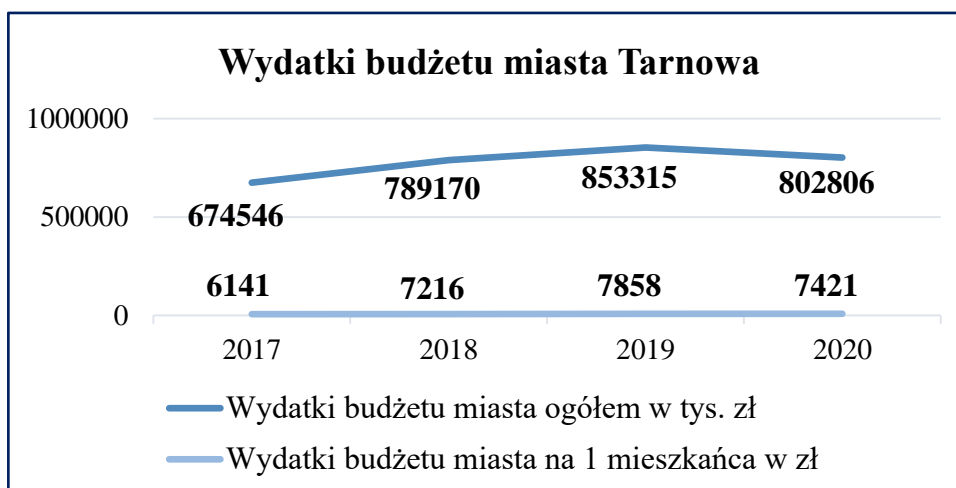
Dochody i wydatki budżetu miasta Tarnowa w latach 2017-2020 przedstawiono w oparciu o publikacje Urzędu Statystycznego w Tarnowie

Wykres nr 5 Dochody budżetu miasta Tarnowa w latach 2017 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

Wykres nr 6 Wydatki budżetu miasta Tarnowa w latach 2017 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

6.2 Rynek pracy

Analizując dane dotyczące pracujących, uwzględniono osoby pracujące według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Tabela nr 15 Pracujący według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Pracujący ogółem	40.018	39.833	40.129	39.595
w tym:				
w sektorze publicznym	18.554	18.715	17.865	17.497
w sektorze prywatnym	21.464	21.118	22.264	22.098

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów
za lata 2017 - 2020

Do pracujących zaliczono osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, pracodawców i pracujących na własny rachunek, a także osoby wykonujące pracę nakładczą, agentów, członków spółdzielni produkcji rolniczej, duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

W analizowanym okresie czasu obserwuje się spadek liczby ogółu pracujących, w tym szczególnie w sektorze publicznym.

Tabela nr 16 Przeciętne zatrudnienie w Tarnowie w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Przeciętne zatrudnienie	33.520	34.392	45.814	45.243
w tym:				
w sektorze publicznym	15.697	16.257	27.261	26.856
w sektorze prywatnym	17.823	18.135	18.553	18.387

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów
za lata 2017 - 2020

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia dotyczą wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Kolejną kwestią istotną z punktu widzenia analizy rynku pracy, jest zwrócenie uwagi na podmioty gospodarki narodowej funkcjonujące w mieście Tarnowie. Podmioty gospodarki

narodowej to osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON - bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie – według stanu w dniu 31 grudnia każdego analizowanego roku, obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 17 Tarnowskie podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	11.549	11.686	12.013	12.326
w tym:				
sektor publiczny	288	286	284	284
sektor prywatny	11.198	11.335	11.666	11.965
w tym:				
spółki handlowe	1.299	1.208	1.294	1.400
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	137	93	98	99
spółki cywilne	899	898	883	884
spółdzielnie	44	30	30	29
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	7.968	8.245	8.499	8.675
w tym według wybranych sekcji PKD: *				
edukacja	466	476	471	489
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	976	994	1.013	1.028
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	254	246	266	280

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

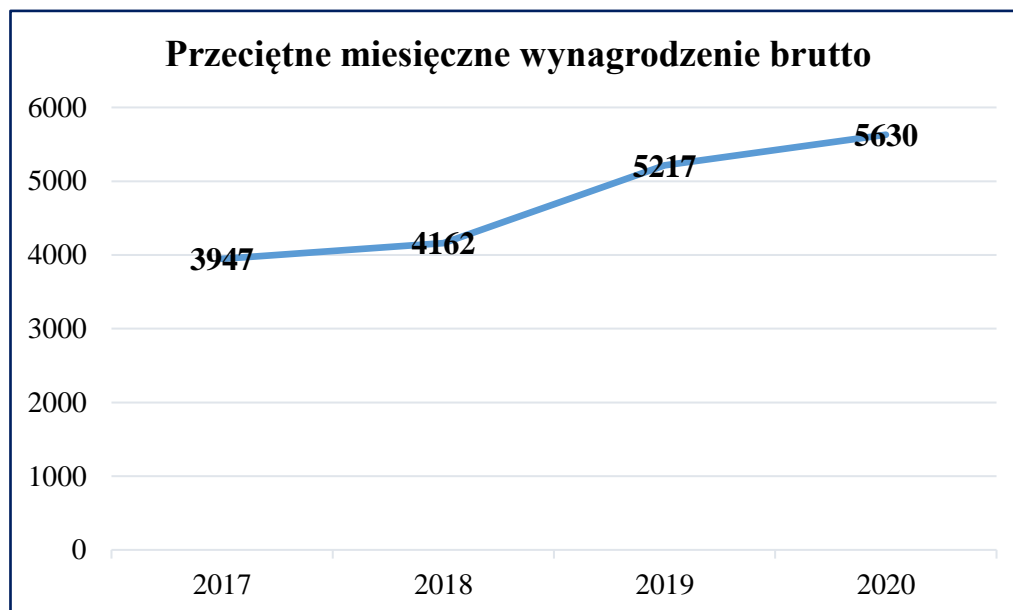
*Polska Klasyfikacja Działalności opracowana na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie Europejskiej

Jak wynika z powyższego zestawienia, corocznie obserwowany jest powolny, ale systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON. W większości są to podmioty sektora prywatnego.

Odnotowano również wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Najwięcej płacono w firmach budowlanych i przemysłowych.

Poniższy wykres przedstawia, jak na przestrzeni ostatnich 4 lat w Tarnowie kształtował się poziom wynagrodzenia brutto w zł, według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach rolnych.

Wykres nr 7 Przeciętne wynagrodzenie brutto w zł w Tarnowie w latach 2017 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

6.3 Zagadnienie bezrobocia w mieście Tarnowie

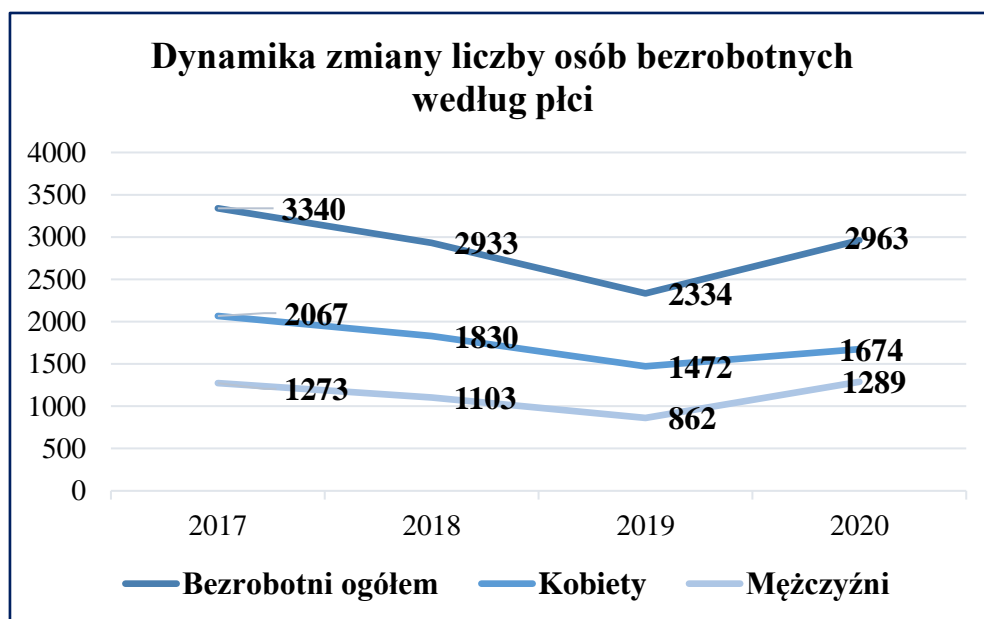
Tabela nr 18 Bezrobotni mieszkańcy Tarnowa

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni zarejestrowaniu w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie - ogółem - stan w dniu 31 grudnia danego roku	3.340	2.933	2.334	2.963
w tym:				
Kobiety	2.067	1.830	1.472	1.674
Mężczyźni	1.273	1.103	862	1.289
Z ogólnej liczby:				
Bezrobotni posiadający prawo do zasiłku	330	301	288	358

Osoby dotychczas niepracujące - długotrwale bezrobotne	387	341	224	278
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	581	501	401	551
Bezrobotni niepełnosprawni	373	340	323	315
Według grup wieku:				
24 lata i mniej	267	268	178	249
25 - 34 lata	931	793	566	757
35 - 44 lata	841	760	627	822
45 - 54 lata	710	580	477	596
55 lat i więcej	591	532	486	539
Według poziomu wykształcenia:				
Gimnazjalne i niższe	674	553	461	609
Zasadnicze zawodowe	814	702	509	677
Średnie ogólnokształcące	405	390	301	377
Średnie zawodowe (łącznie z policealnym)	792	688	568	674
Wyższe	655	600	495	626
Według czasu pozostawania bez pracy od momentu rejestracji w Urzędzie Pracy				
1 miesiąc i mniej	426	370	309	247
1 - 3	542	468	416	472
3 - 6	448	360	351	448
6 - 12	453	400	308	654
12 - 24	487	460	304	484
powyżej 24 miesięcy	984	875	646	658
Bezrobotni nowo zarejestrowani w ciągu roku	5.564	4.896	4.328	3.823
Bezrobotni wyrejestrowani w ciągu roku	6.224	5.303	4.927	3.194
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	6,0	5,2	4,2	5,3
Oferty pracy zgłoszone w ciągu roku	5.600	4.900	4.025	3.829

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów
za lata 2017 - 2020

Wykres nr 8 Dynamika zmiany liczby osób bezrobotnych w latach 2017 - 2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informator statystyczny - miasto Tarnów za lata 2017 - 2020

Jak wynika z powyższych zestawień na przestrzeni lat 2017-2020, obserwowano zmniejszającą się liczbę osób bezrobotnych, a także osób długotrwale bezrobotnych.

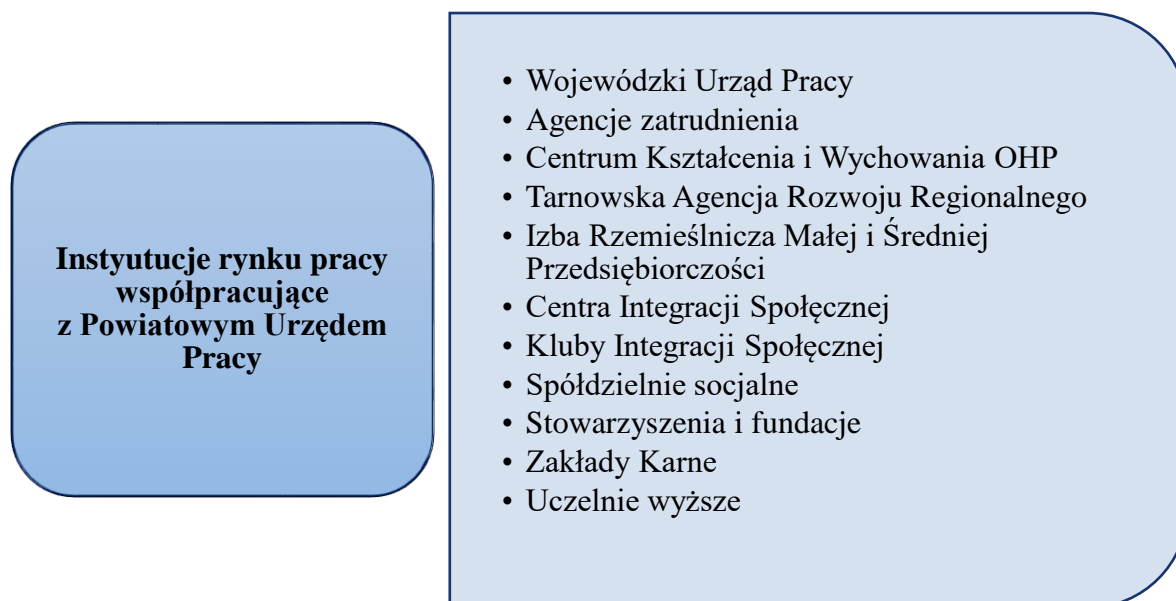
Wśród ogólnej liczby osób bezrobotnych obserwowano również spadek liczby bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

Wskazywana stopa bezrobocia rejestrowanego, oznacza udział liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w stosunku do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, czyli bez pracowników jednostek budżetowych, prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. W omawianym okresie czasu odnotowano w mieście Tarnowie zmieniającą się stopę bezrobocia. Po znacznym spadku w 2019 r. ponownie w minionym roku nastąpił nieznaczny wzrost. Nie zmienia to jednak faktu, że stopa bezrobocia w mieście ma cały czas tendencję malejącą.

Obserwowano także znaczne zmniejszenie liczby ofert pracy proponowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, realizując politykę rynku pracy opierał się przede wszystkim na dialogu i współpracy z partnerami społecznymi, w szczególności w ramach: aktywizacji osób bezrobotnych, działalności rad zatrudnienia, partnerstwa lokalnego oraz uzupełniania i rozszerzania oferty usług publicznych służb zatrudnienia przez partnerów społecznych i agencje zatrudnienia.

W tym celu Urząd współpracował m.in. z następującymi instytucjami rynku pracy:

Źródło: opracowanie własne

Głównym celem działania Urzędu Pracy było rozwijanie i promowanie zatrudnienia oraz aktywnej polityki rynku pracy. Do obszaru objętego działaniem Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie należały: Tarnów (miasto na prawach powiatu), powiat tarnowski obejmujący miasta (Ciężkowice, Radłów, Ryglisce, Tuchów, Wojnicz, Zakliczyn, Żabno) oraz gminy (Gromnik, Lisia Góra, Pleśna, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, Szerzyny, Tarnów, Wierzchosławice, Wietrzychowice).

Działania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie spowodowały pozyskanie środków finansowych z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego na aktywizację bezrobotnych, co pozwoliło objąć wsparciem znaczną grupę bezrobotnych mieszkańców Tarnowa.

6.4 Polityka mieszkaniowa

Polityka mieszkaniowa wyznacza kierunki rozwoju mieszkalnictwa oraz sposoby realizacji tego zadania w ramach posiadanych kompetencji i możliwości. Kierowana jest do rodzin i osób o niezaspokojonych potrzebach mieszkaniowych, dążących do poprawy standardu lokalu zamieszkiwanego oraz do inwestorów, deweloperów, towarzystwa budownictwa społecznego, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych oraz pozostałych zarządców nieruchomości.

Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy i jest zapisane w ustawie z dnia 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego.

W 2020 r. Gmina do wypełniania swoich obowiązków wykorzystywała posiadany zasób mieszkaniowy. Lokale mieszkalne pozyskiwane były głównie w wyniku naturalnego ruchu ludności i przeznaczane na wynajem, jako lokale na czas nieoznaczony oraz najem socjalny.

Natomiast Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w 2020 r. oddało do użytkowania 48 mieszkań przy ul. Sportowej 7A. W 2021 r. Spółka rozpoczęła budowę kolejnego budynku przy ul. Sportowej 7B obejmującego 50 mieszkań. Planowany termin oddania do użytkowania tej inwestycji to październik 2022 r.

Na udzielenie pomocy mieszkaniowej od Gminy na koniec 2020 r. oczekiwało 227 gospodarstw domowych uprawnionych do najmu socjalnego z tytułu realizacji wyroków eksmisyjnych i najmu takich lokali w związku z osiągnięciem bardzo niskich dochodów i niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych, 205 gospodarstw domowych uprawnionych do wynajmu lokalu na czas nieoznaczony z tytułu osiągnięcia niskich dochodów i niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych oraz osób uprawnionych w trybie szczególnym zgodnie z uchwałą w sprawie zasad wynajmu lokali, jak również 12 gospodarstw domowych oczekujących na tymczasowe pomieszczenie. Czas oczekiwania na najem socjalny lokalu jest znacznie dłuższy niż na lokal na czas nieoznaczony z uwagi na realizację przez Gminę również wyroków eksmisyjnych do takich lokali i wynosi obecnie średnio ok. 5 lat.

Zasoby mieszkaniowe Tarnowa wynoszą ok. 44 tys. mieszkań. Głównym i najczęściej stosowanym wskaźnikiem oceny stanu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, jest liczba istniejących mieszkań przypadających na 1000 ludności. W Tarnowie stopień nasycenia wynosi ok. 400 mieszkań na 1000 mieszkańców.

Tarnowskie zasoby mieszkaniowe obejmują w szczególności:

Rysunek nr 6 Tarnowskie zasoby mieszkaniowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Zarządu Budynków

Zasoby mieszkaniowe miasta Tarnowa stanowią ogółem 2.500 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni użytkowej 105.247 m². Zasobem zarządza Miejski Zarząd Budynków Spółka z o. o. w Tarnowie.

Funkcję zarządcy lokalami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy pełni Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o. w Tarnowie, którego zakres działania ogranicza się do sprawowania zwykłego zarządu budynkami stanowiącymi mienie komunalne. Spółka zarządza również wspólnotami mieszkaniowymi.

Z kolei działająca na terenie miasta - Spółka Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, ukierunkowana jest na gospodarstwa domowe, które uzyskują dochody na wyższym poziomie niż uprawniające do najmu mieszkania komunalnego.

W gminie istnieje również zasób służący celom pomocy społecznej. Na terenie miasta zlokalizowana jest noclegownia, dom dla bezdomnych, mieszkania chronione.

Od lat obserwuje się zmianę struktury gospodarstw domowych starających się o pomoc w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych. Głównie o taką pomoc zwracają się obecnie pojedyncze gospodarstwa domowe. Znacznie krótszy jest czas oczekiwania na wynajem lokali na rzecz rodzin wieloosobowych z uwagi na zdecydowanie mniejsze zapotrzebowanie. Analizując strukturę gospodarstw domowych oczekujących na pomoc Gminy w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych należy podkreślić, że w powyższej grupie uprawnionych znaczną większość stanowią gospodarstwa jedno do trzyosobowych w przypadku oczekujących na wynajem lokalu na czas nieoznaczony i jest to obecnie 66,37% gospodarstw, podobnie jest w przypadku najmu socjalnego lokali, z której to liczby oczekujących 78,61% to gospodarstwa jednoosobowe. Na liście oczekujących na najem lokali w Tarnowskim Towarzystwie Budownictwa Społecznego Sp. z o. o. widnieje 187 osób. Wnioski systematycznie wpływają w ilości kilku miesięcznie. Z analizy złożonych wniosków wynika, że najliczniejszą grupę stanowią osoby do 40 r. życia (65%), druga pod względem liczebności grupa to osoby w wieku powyżej 50 lat (24%). Jeżeli chodzi o popyt pod względem, jakości mieszkań to najbardziej pożądaną kategorią mieszkań są lokale dwupokojowe o powierzchni około 45 m².

Polityka mieszkaniowa ma za zadanie skierowanie szerokiej oferty mieszkań do różnorodnych grup społecznych, co przełoży się na podniesienie, jakości życia mieszkańców miasta. Dla realizacji powyższego konieczna jest współpraca władz miasta, spółdzielni mieszkaniowych, deweloperów, wspólnot mieszkaniowych, Tarnowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., Miejskiego Zarządu Budynków Sp. z o.o., a przede wszystkim samych mieszkańców miasta.

W dążeniu do tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych Gmina Miasta Tarnowa realizować będzie określone w polityce działania w zakresie wspierania budownictwa mieszkaniowego, pozyskiwania lokali socjalnych oraz systematycznej poprawy stanu technicznego i standardu zabudowy mieszkaniowej.

W celu poprawy sytuacji mieszkaniowej Gmina Miasta Tarnowa, przystąpi do programu wsparcia budowy mieszkań na wynajem, który zakłada zwiększenie dostępności mieszkań dla osób młodych, rodzin z dziećmi, osób niepełnosprawnych i seniorów osiągających umiarkowane dochody.

Nadmienić w tym miejscu należy, iż Miejski Zarząd Budynków w Tarnowie Sp. z o.o. rozpoczął budowę budynku mieszkalnego cztero - kondygnacyjnego o powierzchni całkowitej

2.721,18 m², z 62 mieszkaniami o powierzchni od 25 do 45 m² przy ul. Krzyskiej w Tarnowie. Budynek przeznaczony będzie dla osób starszych i niepełnosprawnych. Budynek zostanie wyposażony w windy osobowe umożliwiające, bez barier architektonicznych dostanie się do każdego mieszkania. Każde mieszkanie będzie miało balkon.

Zamieszkają tam osoby starsze i niepełnosprawne, dotychczas mieszkające na wyższych kondygnacjach w budynkach komunalnych bez windy, co uniemożliwia im poruszanie się poza obręb mieszkania. Miasto umożliwi tym osobom dokonywanie zamian takich mieszkań. Dzięki temu mieszkaniowy zasób gminy powiększy się o zamienione mieszkania. Przydzielone one zostaną osobom w pełni sprawnym. Niejednokrotnie będą to duże mieszkania, w których dotychczas zamieszkuje jedna lub dwie osoby. Będzie je można oferować większym rodzinom oczekującym w kolejce na mieszkania komunalne.

Na parterze budowanego budynku zlokalizowane będzie pomieszczenie opiekuna osób starszych, dyżurującego całą dobę. Zadaniem tego opiekuna będzie udzielanie pomocy mieszkańcom w przypadku zagrożenia zdrowia, konieczności wykonania drobnych pomocy domowych, czy też zrobienia zakupów. Każde mieszkanie będzie posiadało unii foniczne połączenie z pomieszczeniem zajmowanym przez opiekuna. Ponadto na parterze budynku zlokalizowany będzie Klub Seniora.

W budynku, ze względu na mały metraż mieszkań, funkcjonować będzie samoobsługowa pralnia, wyposażona w maszyny pralnicze i suszarki do bielizny, gdzie za niewielką odpłatnością (automaty wrzutowe), mieszkańcy będą mogli wykonać pranie.

Koszt budowy budynku wynosił będzie ok 4.600 zł/m². Spółka skorzystała z dotacji z Funduszu Dopłat, poprzez Bank Gospodarstwa Krajowego w wysokości 80% kosztów budowy. Pozostałe 20% pokryte zostanie z nisko oprocentowanego kredytu bankowego z Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągniętego na okres 5 lat, który spłacany będzie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. Rada Miejska Tarnowa podjęła stosowną uchwałę o corocznym dofinansowaniu Spółki na spłatę zaciągniętego kredytu, a tym samym zwiększenia udziałów Gminy w Spółce.

Przewidywany termin zakończenia budowy to czerwiec 2023 r.

Tabela nr 19 Zasoby mieszkaniowe miasta Tarnowa

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Mieszkania komunalne	2.135	2.114	2.088	2.284
Mieszkania socjalne	418	418	421	199
Pomieszczenia tymczasowe	16	17	18	17
Łącznie	2.569	2.549	2.527	2.500

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Zarządu Budynków

W roku 2020 r. zmieniła się ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego. Nie ma już nazewnictwa „mieszkanie socjalne” tylko „najem socjalny”. W związku ze zmianą ustawy, osoby zamieszkałe w tych mieszkaniach,

nieposiadające tytułu prawnego do mieszkania (z powodu zwiększonych dochodów, ewentualnie nie złożenia dokumentów o przedłużenie tytułu prawnego), mają naliczany czynsz komunalny. Te przesłanki spowodowały drastyczne zmniejszenie się ilości mieszkań z „najmem socjalnym”.

6.5 Wnioski podsumowujące z analizy sytuacji gospodarczej miasta Tarnowa

1. Sytuacja gospodarcza i finansowa miasta, rynku pracy, szczególnie w minionym roku kształtowała się pod wpływem wydarzeń, jakie przyniosła ze sobą pandemia koronawirusa. Sytuacja ta wywarła ogromny wpływ na aktywność zawodową tarnowian i rzeczywistość ekonomiczną i gospodarczą miasta Tarnowa.
2. Od 2017 r. wzrasta liczba osób pracujących, jak również liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON - szczególnie w sektorze prywatnym. Zjawisko to pociąga za sobą również wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto. Na stosunkowo dobrym poziomie jest też sytuacja finansowa miasta, jeżeli chodzi o dochody i wydatki.
3. Optymistyczne są również obserwowane tendencje dotyczące sytuacji bezrobotnych mieszkańców miasta. W wielu badanych obszarach widać spadek liczby bezrobotnych mieszkańców miasta na przestrzeni analizowanego okresu czasu 2017-2020. Na uwagę zasługuje fakt, że okresowy wzrost liczby osób bezrobotnych rejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie - w okresie zdominowanym przez pandemię COVID-19, czyli w 2020 r. - nie był spowodowany większą liczbą osób rejestrujących się w Powiatowym Urzędzie Pracy, ale mniejszym odpływem bezrobotnych.
4. Gmina Miasta Tarnowa, planuje nawiązanie współpracy z inwestorami zewnętrznymi, z którymi miasto mogłoby zawrzeć umowę na realizację budowy mieszkań w ramach pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania tzw. „Mieszkania na Start”. Już w 2019 r. została podjęta uchwała Rady Miejskiej w Tarnowie w sprawie zasad przeprowadzania naboru wniosków do tej formuły wynajmu mieszkań, lecz pomimo podejmowanych działań przez miasto, nie było zainteresowania ze strony inwestora zewnętrznego. Obecnie miasto planuje nawiązanie w tej kwestii współpracy z Tarnowskim Towarzystwem Budownictwa Społecznego.
5. Przyszłość w zakresie polityki mieszkaniowej to dążenie do wykreowania „mody na zamieszkanie w Tarnowie”. Opracowanie i wdrożenie Strategii mieszkaniowej miasta Tarnowa - dokumentu, który będzie odzwierciedlał potrzeby oraz przedstawiał cele strategiczne i kierunki działań w zakresie rozwoju mieszkalnictwa, uwzględniającym różne formy inwestowania na terenie miasta Tarnowa. Uruchomienie internetowego Banku Zamiany Mieszkań - specjalnego rejestru lokali, których najemcy będą mogli zgłaszać chęć zamiany na inny lokal.

7. Analiza wybranych zagadnień tarnowskiego systemu pomocy i wsparcia

Tarnowski system pomocy i wsparcia obejmuje działania umożliwiające mieszkańcom miasta samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój.

Zakres opracowywanej diagnozy potencjału tarnowskiego systemu pomocy i wsparcia z uwzględnieniem zasobów instytucjonalnych, istotnych w realizacji zadań z zakresu polityki społecznej, podobnie jak w latach obowiązywania poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, obejmuje obszar:

- pomocy społecznej,
- wspierania rodziny,
- ochrony zdrowia,
- edukacji,
- sportu, rekreacji i turystyki,
- kultury,
- bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania zjawiskom przemocy oraz zjawiskom patologii społecznej,
- zatrudnienia i mieszkalnictwa.

Źródłem danych do opracowania tej części diagnozy, były w szczególności informacje zawarte w corocznie opracowywanej Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej to narzędzie, pozwalające na zaobserwowanie sposobu kształtowania się tarnowskiego systemu pomocowego. Pokazuje nie tylko bieżący stan polityki społecznej Gminy Miasta Tarnowa, ale także pozwala na dostrzeżenie kierunków jej zmian. Nie ogranicza się wyłącznie do pomocy społecznej w ścisłym tego słowa znaczeniu, ale przedstawia ogólny zarys kondycji tarnowskiego społeczeństwa, dostępności świadczonych na jego rzecz usług, a także rozwój infrastruktury zaangażowanej w polepszenie warunków życia mieszkańców.

Analizie poddane były dokumenty obejmujące lata 2017-2020 materiał za lata 2017-2020.

Rozpatrując dane za 2020 r. należy zwrócić uwagę na wyzwania i trudności, na jakie napotykały podmioty działające w obszarze polityki społecznej w mieście i organizacje pozarządowe zarówno w zakresie funkcjonowania, jak i realizacji zadań z zakresu polityki społecznej w związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną w kraju i koniecznością zastosowania się do wprowadzonych obostrzeń.

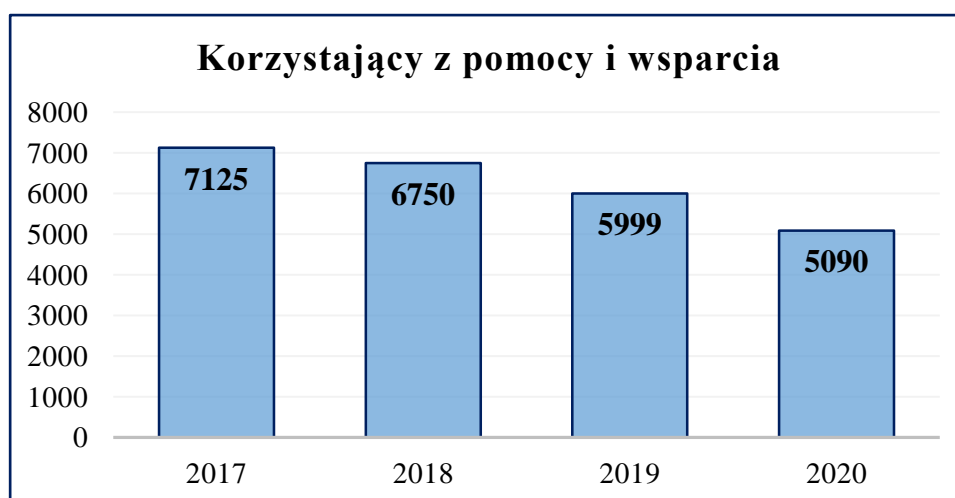
Wykorzystane były ponadto dane ze sprawozdań branżowych.

7.1 Pomoc społeczna

Wśród kluczowych zadań polityki społecznej znajduje się wspieranie osób najbardziej potrzebujących, poprzez udzielanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w tym usług z systemu pomocy społecznej.

Aby zdefiniować profil statystycznego świadczeniobiorcy usług i świadczeń i kierowanych do niego świadczeń i usług wspierających, konieczna jest analiza poniższych danych.

Wykres nr 9 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w latach 2017-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Jak widać na powyższym wykresie, w analizowanym okresie czasu widoczny jest spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia, przyznawanych na podstawie ustaw o: pomocy społecznej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ochronie zdrowia psychicznego.

Aktualnie przeanalizowane zostaną problemy, z jakimi borykają się mieszkańcy Tarnowa, pociągające za sobą decyzję o szukaniu wsparcia społecznego.

Powody uzasadniające udzielanie pomocy i wsparcia mieszkańcom miasta - beneficjentom systemu pomocy społecznej, precyzuje art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Tabela nr 20 Powody udzielenia pomocy i wsparcia w latach 2017 - 2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Bezrobocie				
Liczba rodzin	1.125	959	735	738
Liczba osób w rodzinach	3.113	2.650	2.077	1.931
Niepelnosprawność				
Liczba rodzin	1.424	1.438	1.287	1.110
Liczba osób w rodzinach	2.546	2.522	2.077	1.849
Długotrwała lub ciężka choroba				
Liczba rodzin	2.218	2.207	1.993	1.772
Liczba osób w rodzinach	4.132	4.024	3.472	3.38

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego				
Liczba rodzin	235	126	103	86
Liczba osób w rodzinach	819	479	378	316
Alkoholizm				
Liczba rodzin	242	261	231	233
Liczba osób w rodzinach	427	467	381	389
Narkomania				
Liczba rodzin	7	6	9	8
Liczba osób w rodzinach	8	6	15	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa				
Liczba rodzin	271	290	271	274
w tym wielodzietność				
Liczba rodzin	174	183	152	147
Bezdomność				
Liczba rodzin	202	190	180	166
Liczba osób w rodzinach	207	194	186	174
Przemoc w rodzinie				
Liczba rodzin	43	32	33	27
Liczba osób w rodzinach	135	106	110	94
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego				
Liczba rodzin	37	34	23	39
Liczba osób w rodzinach	61	57	31	67
Zdarzenia losowe				
Liczba rodzin	3	2	6	1
Liczba osób w rodzinach	9	2	15	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Z powyższej analizy wynika, że w latach 2017-2020, występowały wahania w liczbach diagnozowanych powodów przyznawania świadczeń społecznych. Problemy powodujące największe zagubienie i bezradność w samodzielnym przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych wśród beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, układały się w następującej kolejności:

- długotrwała lub ciężka choroba,
- niepełnosprawność,
- bezrobocie,
- alkoholizm,
- potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- bezdomność,
- przemoc w rodzinie,

- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- narkomania,
- zdarzenia losowe.

Osobom i rodzinom, które zmagają się z problemami, utrudniającymi im samodzielne zaspokajanie potrzeb życia codziennego oraz spełniały określone w ustawie o pomocy społecznej kryteria dochodowe, przyznawane były świadczenia pieniężne i niepieniężne z systemu pomocy społecznej.

Tabela nr 21 Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia w latach 2017 - 2020 z uwzględnieniem rodzajów świadczeń

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Osoby i rodziny, którym przyznano decyzja świadczenia				
Liczba osób	3.687	3.553	3.179	2.866
W tym osoby korzystające długotrwale	1.624	1.646	1.561	1.345
Wiek 0 - 17	765	772	652	538
Wiek produkcyjny	1.952	1.810	1.702	1.593
Wiek poprodukcyjny	970	971	825	735
Liczba rodzin	2.863	2.729	2.474	2.280
Liczba osób w rodzinach	5.835	5.427	4.744	4.325
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne				
Liczba osób ogółem	2.382	2.203	1.965	1.753
Liczba rodzin	2.285	2.118	1.895	1.711
Liczba osób w rodzinach	4.863	4.429	3.864	4.325
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne				
Liczba osób ogółem	2.137	2.125	1.897	1.659
Liczba rodzin	1.684	1.666	1.510	1.353
Liczba osób w rodzinach	3.627	3.563	3.077	2.685

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

W ramach świadczeń pieniężnych przyznawane i wypłacane były zasiłki dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności - zasiłek stały. Osobom i rodzinom, w których występował problem bezrobocia, długotrwałej choroby, niepełnosprawności oraz w sytuacji oczekiwania na decyzję o orzeczeniu stopnia niepełnosprawności - zasiłek okresowy. Z kolei zasiłek celowy przyznawano na zaspokojenie podstawowych potrzeb - m.in na leczenie, zakup leków, żywności, opału na zimę z dowozem do domu, odzieży, zakup niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, na dofinansowanie dla dzieci do wypoczynku letniego i zimowego. Natomiast zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności, przyznawany był w ramach Wieloletniego

rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, zapewniającego pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Tabela nr 22 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznane i wypłacone w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Zasilek stały				
Liczba osób	648	655	645	616
Liczba świadczeń	6.427	6.517	6.368	6.291
Kwota świadczeń w złotych	3.063.661	3.174.472	3.310.798	3.256.010
w tym: zasilek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	538	546	553	525
Liczba świadczeń	5.400	5.536	5.483	5.404
Kwota świadczeń w złotych	2.751.249	2.883.852	3.045.270	2.980.416
w tym: zasilek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	131	120	108	103
Liczba świadczeń	1.027	981	885	887
Kwota świadczeń w złotych	312.412	290.620	265.528	275.594
Opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne (od zasiłków stałych)				
Liczba osób	548	546	550	527
Liczba świadczeń	5.469	5.425	5.497	5.421
Kwota świadczeń w złotych	250.623	251.465	265.879	258.753
Zasilek okresowy				
Liczba osób	1.132	1.013	869	912
Liczba świadczeń	6.993	6.811	5.690	5.766
Kwota świadczeń w złotych	2.044.870	1.853.874	1.596.618	1.691.563
w tym: zasilek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	704	599	501	518
Liczba świadczeń	4.70	3.610	2.914	2.963
Kwota świadczeń w złotych	1.579.473	1.286.749	1.048.640	1.077.160
Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	302	335	302	327
Liczba świadczeń	988	1.514	1.249	1.310
Kwota świadczeń w złotych	184.876	297.844	262.353	290.103
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	285	246	204	190
Liczba świadczeń	1.200	1.286	997	775
Kwota świadczeń w złotych	141.802	144.580	104.549	86.415
Zasilek celowy ogółem i pomoc w naturze				
Liczba osób	2.290	2.122	1.905	1.673

Kwota świadczeń w złotych	3.000.435	2.688.232	2.344.600	1.996.028
w tym: Zasilek celowy przyznany w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”				
Liczba osób	1.712	1.583	1.427	1.440
Liczba świadczeń	5.123	4.411	4.238	4.421
Kwota świadczeń w złotych	1.686.804	1.447.365	1.397.091	1.362.673

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Tabela nr 23 Świadczenia niepieniężne i usługi z pomocy społecznej przyznane w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Świadczenie pieniężne z prac społecznie użytecznych				
Liczba osób ogółem	56	58	27	30
Liczba miejsc	40	47	28	30
Kwota świadczeń w złotych	89.759	80.636	81.372	86.444,75
Posilek ogółem				
Liczba osób	975	912	784	582
Liczba świadczeń	103.230	86.670	76.876	28.296
Kwota świadczeń w złotych	343.327	311.741	270.969	113.286
w tym: dla dzieci				
Liczba osób	904	853	719	535
Liczba świadczeń	94.21	81.168	72.108	24.128
Kwota świadczeń w złotych	300.783	284.408	247.132	92.449
Usługi opiekuńcze				
Liczba osób	615	581	554	488
Liczba świadczeń	208.041	220.011	219.814	148.329
Kwota świadczeń w złotych	2.962.585	3.162.870	3.529.935	3.357.063
Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi				
Liczba osób	10	12	9	9
Liczba świadczeń	6.031	5.657	5.303	4.464
Kwota świadczeń w złotych	141.523	152.739	156.155	155.687
Usługi specjalistyczne dla dzieci i młodzieży				
Liczba osób	-	-	-	2
Liczba świadczeń	-	-	-	52
Kwota świadczeń w złotych	-	-	-	4.828
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej				
Liczba osób	336	343	353	369
Liczba świadczeń	2.957	3.345	3.509	3.557
Kwota świadczeń w złotych	7.183.294	7.407.887	8.881.599	8.740.961

Schronienie				
Liczba osób	96	116	115	123
Liczba świadczeń	9.668	21.957	22.208	803*
Kwota świadczeń w złotych	226.744	545.655	575.244	607.868
Sprawienie pogrzebu				
Liczba osób	12	18	19	24
Liczba świadczeń	12	18	19	24
Kwota świadczeń w złotych	27.250	44.198	55.146	61.349
Poradnictwo specjalistyczne				
Liczba osób	467	795	9215	156
Liczba osób w rodzinie	635	3.181	202	308
Praca socjalna ogółem				
Liczba osób	3.241	3.191	2.820	2.320
Liczba osób w rodzinie	6.618	6.344	5.443	4.459
Interwencja kryzysowa				
Liczba osób	13	17	21	8
Liczba osób w rodzinie	25	35	42	19
Kontrakt socjalny				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych	291	330	175	196
Liczba osób ogółem objętych kontraktem	307	343	180	201

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

* W latach 2018-2019 jako świadczenie traktowano każdy dzień pobytu w schronisku, od 2020 r. - 1 świadczenie to jeden miesiąc pobytu danej osoby w schronisku.

Z danych zamieszczonych w powyższych tabelach widzimy, jakie rodzaje świadczeń pieniężnych i niepieniężnych realizowane były na rzecz tarnowian w omawianym okresie czasu. Widzimy też zmieniającą się tendencję dotyczącą liczby osób i rodzin korzystających z pomocy, liczby przyznawanych świadczeń i kwot wydatkowanych na konkretne świadczenia w latach 2017-2020.

W 2020 r. ówczesny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, rozpoczął realizację nowego zadania w postaci usług specjalistycznych niepełnosprawnych dla dzieci i młodzieży. Świadczenie to obejmowało m.in. usługi rehabilitacyjne i logopedyczne.

Jeżeli chodzi o realizowane w latach 2017 – 2020 przez pracowników Ośrodka, poradnictwo specjalistyczne, w zestawieniu tabelarycznym uwzględniono wyłącznie poradnictwo psychologiczne i prawne. Poradnictwo rodzinne i socjalne realizowane było w ramach pracy socjalnej.

7.2 Wspieranie rodziny

Tarnowskie rodziny, w których wychowują się dzieci oraz osoby wymagające opieki osób innych i ich opiekunowie zgodnie z warunkami, jakie określają zapisy ustaw i rozporządzeń prorodzinnych, objęte były na przestrzeni lat 2017-2020, różnorodnymi rodzajami świadczeń.

Wypłacane świadczenia rodzinne, wychowawcze, opiekuńcze, pielęgnacyjne, świadczenia z programu rządowego „Dobry start”, funduszu alimentacyjnego oraz dodatki do czynszu i energetyczne, pozwalały na zaspokojenie potrzeb życia codziennego na odpowiednim poziomie.

W poniższych zestawieniach tabelarycznych pokazano, jak w omawianym okresie czasu kształtowała się dynamika w zakresie wypłacanych świadczeń oraz kosztów finansowych poniesionych na realizację działań wspierających tarnowskie rodziny.

Tabela nr 24 Świadczenia realizowane na rzecz rodzin wychowujących dzieci w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych				
Liczba rodzin	2.370	2.327	2.541	2.013
Kwota świadczeń w złotych	9.666.665	9.941.565	9.543.220	7.527.893
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka				
Średniomiesięczna liczba świadczeń	446	482	297	212
Kwota świadczeń w złotych	382.966	376.966	263.128	171.529
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka				
Liczba świadczeń	735	703	631	509
Kwota świadczeń w złotych	735.000	703.000	631.000	509.000
Świadczenie wychowawcze				
Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego	6.591	6.798	10.400	10.597
Liczba świadczeń	109.271	105.906	147.407	194.086
Liczba dzieci objętych świadczeniem	54.405.040	9.560	15.065	15.369
Kwota świadczeń	9.551	52.665.973	73.167.540	96.180.033
Świadczenie rodzicielskie				
Liczba osób	229	241	222	190
Liczba świadczeń	2.757	2.896	2.662	2.272
Kwota świadczeń w złotych	2.528.618	2.683.890	2.444.753	2.055.486
Jednorazowe świadczenie w kwocie 4000 zł - wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”				
Liczba osób	14	7	9	10
Liczba świadczeń	14	8	9	10

Kwota świadczeń w złotych	56.000	32.000	36.000	40.000
Jednorazowe świadczenie „Dobry start”				
Liczba dzieci, na które złożono wnioski o wypłatę świadczenia	-	10.586	10.778	10.625
Liczba świadczeń	-	10.582	10.716	10.514
Kwota świadczeń	-	3.171.450	3.211.650	3.150.000
Stypendia socjalne dla uczniów i zasilki szkolne				
Liczba osób	602	517	804	591
Liczba świadczeń	1.142	1.006	833	677
Kwota świadczeń w złotych	555.668	563.829	446.029	264.109

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy
Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Tabela nr 25 Świadczenia opiekuńcze i pielęgnacyjne wypłacane w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Świadczenie pielęgnacyjne				
Liczba osób	301	340	364	398
Liczba świadczeń	3.614	4.070	4.371	4.769
Kwota świadczeń w złotych	5.070.630	5.991.014	6.876.505	8.681.054
Specjalny zasiłek opiekuńczy				
Liczba osób	108	107	90	66
Liczba świadczeń	1.188	1.283	1.084	785
Kwota świadczeń w złotych	611.377	677.438	667.079	482.441
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem				
Liczba świadczeń	31.492	32.823	33.065	31.798
Kwota świadczeń w złotych	4.818.276	5.189.029	6.259.314	6.855.335
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka				
Liczba osób	496	487	509	510
Liczba świadczeń	5.788	6.076	6.118	6.118
Kwota świadczeń w złotych	885.564	961.957	1.157.659	1.319.441
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności				
Liczba osób	1.191	1.185	1.225	1.095
Liczba świadczeń	14.240	14.867	14.702	13.143
Kwota świadczeń w złotych	2.178.720	2.350.276	2.779.587	2.830.284
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia				
Liczba osób	870	822	921	958
Liczba świadczeń	10.081	10.516	11.055	11.497

Kwota świadczeń w złotych	1.542.393	1.662.015	2.096.827	2.481.136
Zasilek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat				
Liczba osób	113	89	99	87
Liczba świadczeń	1.383	1.364	1.190	1.040
Kwota świadczeń w złotych	211.599	214.781	225.241	224.474
Zasilek dla opiekuna				
Liczba osób	106	81	63	51
Liczba świadczeń	1.271	969	757	604
Kwota świadczeń w złotych	658.159	512.748	464.944	372.029
Oplacenie składki ubezpieczenia zdrowotnego, w tym od świadczeń pielęgnacyjnych				
Liczba osób	168	170	180	180
Kwota świadczeń w złotych	248.190	270.536	306.994	354.770
od zasiłku dla opiekuna				
Kwota świadczeń w złotych	48.438	33.687	30.811	25.277
od specjalnego zasiłku opiekuńczego				
Kwota świadczeń w złotych	46.706	43.583	43.812	29.072
Oplacenie składki ubezpieczenia społecznego				
Liczba osób	399	341	375	339
Liczba świadczeń	4.798	4.077	4.499	4.046
Kwota świadczeń w złotych	1.368.754	1.232.515	1.565.000	1.680.274

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje:

- osobie do ukończenia 18 roku życia lub gdy się uczy w szkole lub w szkole wyższej do 25 roku życia - powyżej 25 roku życia bezterminowo, gdy posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec dłużnika w ciągu ostatnich dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku okazało się bezskuteczne.

Tabela nr 26 Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wypłacone w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba osób	840	812	749	669
Liczba rodzin	657	630	577	527
Kwota świadczeń w złotych	4.013.130	3.852.607	3.553.883	3.355.574

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym pokrywającym w części koszty utrzymania lokalu mieszkalnego. Dodatki mieszkaniowe wypłacane były osobom zajmującym zarówno lokale spółdzielcze, komunalne, zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe, jak również będące prywatną własnością. Kwota wypłaconego dodatku mieszkaniowego - zależała od osiąganego dochodu i ponoszonych wydatków. Wypłaty dodatków mieszkaniowych były finansowane z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. W 2020 r. była możliwość przyznania dodatku mieszkaniowego za okres wstecz.

Z kolei dodatek energetyczny przysługiwał odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, czyli osobie pobierającej dodatek mieszkaniowy. Stanowił częściową rekompensatę kosztów ponoszonych z tytułu opłat za energię elektryczną.

Tabela nr 27 Dodatki do czynszu i energetyczne dla tarnowskich gospodarstw domowych przyznane w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Dodatki mieszkaniowe				
Liczba złożonych wniosków	4.285	3.865	3.588	1.679
Liczba świadczeń	25.316	23.021	20.602	19.071
Kwota świadczeń w złotych	5.965.464	5.358.319	4.860.035	4.968.071
Dodatki energetyczne				
Liczba osób	2.555	2.304	1.933	1.686
Liczba świadczeń	10.490	9.288	7.907	6.115
Liczba gospodarstw domowych	2.555	1.140	1.014	859
Kwota świadczeń w złotych	156.694	137.653	113.016	84.831

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Jak widać z powyższych zestawień tarnowskie rodziny mogły liczyć na szeroki zakres świadczeń pieniężnych. Dynamika ich wypłacania różniła się na przestrzeni ostatnich 4 lat.

7.3 Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza

Działania wspierające tarnowskie rodziny, kierowane były również do rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci. Miało to miejsce w sytuacji, gdy występowała niemożność zapewnienia dziecku opieki przez rodziców biologicznych. Główną, bowiem przyczyną umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w Tarnowie jest bezradność opiekuńczo - wychowawcza rodziców biologicznych. Działaniami w ramach systemu pieczy zastępczej, objęte były także dzieci kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Szczegółową analizę danych dotyczących realizowanych działań w latach 2017-2020 w ramach systemu pieczy zastępczej przedstawia poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela nr 28 Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Rodzinna piecza zastępcza - ogółem				
Liczba rodzin	94	96	85	83
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	130	133	119	120
Kwota świadczeń w złotych	1.407.194	1.510.168	1.048.039	1.044.776
Rodziny spokrewnione z dzieckiem				
Liczba rodzin	54	53	51	46
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	68	64	59	55
Liczba świadczeń	828	857	657	588
Kwota świadczeń w złotych	536.379	557.545	432.184	392.078
Rodziny zastępcze niezawodowe				
Liczba rodzin	34	38	29	31
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	38	52	40	40
Liczba świadczeń	580	675	450	408
Kwota świadczeń w złotych	532.921	643.841	427.285	385.860
Rodziny zastępcze zawodowe				
Liczba rodzin	6	4	5	5
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	17	14	20	19
Liczba świadczeń	291	280	200	238
Kwota świadczeń w złotych	264.153	258.733	188.570	237.205
w tym: Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne				
Liczba rodzin	1	1	1	1
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	3	3	5	4

Liczba świadczeń	53	82	77	79
Kwota świadczeń w złotych	38.433	70.259	58.683	65.822
Rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego				
Liczba rodzin	2	1	2	1
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	3	5	7	4
Liczba świadczeń	35	46	22	37
Kwota świadczeń w złotych	35.952	43.836	17.623	34.823
Rodziny dom dziecka				
Liczba rodzin	1	1	0	1
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	7	3	0	6
Liczba świadczeń	76	43	0	25
Kwota świadczeń w złotych	73.741	50.049	0	24.544
Rodziny zastępcze pomocowe				
Liczba rodzin	-	2	1	4
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	-	2	1	5
Liczba świadczeń	-	3	2	5
Kwota świadczeń w złotych	-	2.022,98	345,01	5.090
Dodatki wychowawcze - rodzinna piecza zastępcza				
Liczba rodzin	80	79	70	66
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	1.024	110	101	99
Kwota świadczeń w złotych	503.212	513.645	455.780	460.548
Rodziny spokrewnione z dzieckiem				
Liczba rodzin	-	43	38	34
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	-	51	45	42
Kwota świadczeń w złotych	-	259.719	219.716	200.708
Rodziny zastępcze niezawodowe				
Liczba rodzin	-	31	26	26
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	-	42	37	35
Kwota świadczeń w złotych	-	195.651	187.128	174.002
Rodziny zastępcze zawodowe				
Liczba rodzin	-	4	5	5
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	-	12	18	16
Kwota świadczeń w złotych	-	52.658	48.853	74.419
Rodziny dom dziecka				
Liczba rodzin	-	1	0	1

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	-	3	0	6
Kwota świadczeń w złotych	-	4.750	0	9.000
Rodziny pomocowe				
Liczba rodzin	-	2	1	4
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach	-	2	1	5
Kwota świadczeń w złotych	-	867	83	2.419
Dodatki wychowawcze - instytucjonalna piecza zastępcza				
Liczba placówek wnioskujących	-	0	4	4
Liczba dzieci, którym przyznano świadczenie	-	0	58	70
Kwota świadczeń	-	0	126.977	287.509
Jednorazowe świadczenie „Dobry start”				
Liczba dzieci w pieczy, na które wypłacono świadczenie ogółem	-	126	134	129
rodzinie zastępczej spokrewnionej	-	45	39	36
rodzinie zastępczej niezawodowej	-	29	31	28
rodzinie zastępczej zawodowej	-	7	7	6
rodzinnym domu dziecka	-	0	0	0
placówce opiekuńczo-wychowawczej	-	40	45	50
regionalnej placówce opiekuńczo - wychowawczej	-	0	0	0
osoby usamodzielniane	-	5	12	9
Kwota świadczeń w złotych	-	39.070	40.200	38.700
Pełnoletnie osoby opuszczające rodziny zastępcze				
Liczba osób	26	32	42	42
Liczba świadczeń	191	173	226	230
Kwota świadczeń w złotych	114.259	134.145	162.886	164.384
w tym: Pomoc pieniężna na usamodzielnienie				
Liczba osób	4	7	8	10
Liczba świadczeń	4	7	8	10
Kwota świadczeń w złotych	19.800	30.543	38.167	39.698
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki				
Liczba osób	20	20	25	25
Liczba świadczeń	185	161	209	213
Kwota świadczeń w złotych	91.459	95.871	108.949	108.915

Pomoc pieniężna na zagospodarowanie				
Liczba osób	2	5	9	7
Liczba świadczeń	2	5	9	7
Kwota świadczeń w złotych	3.000	7.731	15.770	15.770
Pełnoletnie osoby opuszczające placówki opiekuńczo – wychowawcze				
Liczba osób	22	33	29	28
Liczba świadczeń	168	135	165	157
Kwota świadczeń w złotych	98.235	138.842	123.533	124.794
w tym: Pomoc pieniężna na usamodzielnienie				
Liczba osób	2	6	6	6
Liczba świadczeń	2	6	6	6
Kwota świadczeń w złotych	13.200	41.283	36.430	38.165
w tym: Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki				
Liczba osób	17	22	19	17
Liczba świadczeń	163	124	155	146
Kwota świadczeń w złotych	80.535	89.674	79.218	75.590
w tym: Pomoc pieniężna na zagospodarowanie				
Liczba osób	3	5	4	5
Liczba świadczeń	3	5	4	5
Kwota świadczeń w złotych	4.500	7.885	7.885	11.039
Pełnoletnie osoby opuszczające instytucje, o których mowa w art. 88 ust.1 ustawy o pomocy społecznej				
Liczba osób	8	8	8	4
Liczba świadczeń	65	68	48	32
Kwota świadczeń w złotych	38.986	40.836	33.285	16.925
w tym: Pomoc pieniężna na usamodzielnienie				
Liczba osób	0	1	2	0
Liczba świadczeń	0	1	2	0
Kwota świadczeń w złotych	0	3.444	8.815	0
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki				
Liczba osób	8	6	6	4
Liczba świadczeń	63	66	45	32
Kwota świadczeń w złotych	32.546	33.869	21.367	16.925
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie				
Liczba osób	2	1	1	0
Liczba świadczeń	2	1	1	0
Kwota świadczeń w złotych	6.440	3.523	3.103	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Działania wspierające tarnowskie rodziny zastępcze oraz dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej, szczególnie w obliczu pandemii, niewiele różniły się od tych podejmowanych wcześniej i były adekwatne do rozeznaczonych potrzeb i diagnozowanych problemów jednostkowych i społecznych. Oferowany system działań wspierających, był niezbędnym elementem, który wpływał pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa i samopoczucie dzieci i rodzin. Sprzyjał przezwyciężaniu trudności oraz budowaniu umiejętności radzenia sobie w zaistniałej sytuacji w tym spowodowanej pandemią. Rodziny zastępcze chętnie zwracały się ze swoimi problemami, szukając skutecznych i dobrych rozwiązań występujących trudności. W osiągnięciu jak najlepszych rezultatów, rodziny mogły liczyć na pomoc psychologów, pedagoga, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz prawnika i wielu innych specjalistów.

7.4 Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Rehabilitacja społeczna ukierunkowana jest na umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Realizowana jest głównie poprzez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, oraz wypracowanie umiejętności samodzielnego pełnienia ról społecznych. Jako podstawowe formy aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej i zawodowej, należy wskazać uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych i w zajęciach w warsztatach terapii zajęciowej. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych (posiadających aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności), udzielano wsparcia ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tabela nr 29 Analiza działań podejmowanych w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Tarnowa w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Pomoc na tworzenie i działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej				
Liczba Warsztatów Terapii Zajęciowej, które uzyskały pomoc	3	3	3	3
Liczba uczestników zajęć Warsztatów Terapii Zajęciowej	130	130	130	134
Wartość dofinansowania w złotych	2.304.991	2.397.200	2.613.867	2.950.410
Pomoc na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	27	33	38	44
Wartość dofinansowania w złotych	142.181	174.627	199.492	211.527
Turnusy rehabilitacyjne				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	644	609	602	213

Wartość dofinansowania w złotych	583.927	584.470	622.123	233.439
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	692	671	747	879
Wartość dofinansowania w złotych	658.220	701.970	840.623	1.269.508
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki				
Liczba dofinansowanych imprez	15	14	13	2
Liczba niepełnosprawnych uczestników	585	572	522	150
Wartość dofinansowania w złotych	38.315	40.628	39.038	5.640
Dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej dla osób niepełnosprawnych				
Liczba osób, które uzyskały pożyczki	7	4	4	2
Wartość udzielonych pożyczek w złotych	179.110	93.288	128.157	59.994
Pomoc przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych				
Wartość zwrotu kosztów wynagrodzenia osób niepełnosprawnych w złotych	208.593	50.602	48.683	36.812
Pomoc w dostosowaniu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych				
Wartość zwrotu kosztów dostosowania tworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	318.140	280.562	158.414	116.909

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przeznaczone były również na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, w tym: utworzenie stanowiska pracy specjalnie przystosowanego czy podjęcie własnej działalności gospodarczej przez osobę niepełnosprawną.

Na uwagę zasługuje również fakt, iż w 2020 r. Urząd Miasta Tarnowa ponownie przystąpił do realizacji programu „Aktywny samorząd”, finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Głównym celem programu było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. W ramach programu osoby niepełnosprawne mogły ubiegać się o dofinansowanie do:

- zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- uzyskania prawa jazdy kategorii B,
- zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,

- szkolenia w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- zakupu skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
- utrzymania aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dofinansowanie do pobytu dziecka w przedszkolu/żłobku),
- wykształcenia na poziomie wyższym.

7.5 Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu polityki społecznej w latach 2017-2020

Analizę danych w zakresie poniesionych w latach 2017-2020, środków finansowych na realizację zadań własnych i zleconych w obszarze polityki społecznej w ramach budżetu jednostki samorządu terytorialnego zawiera poniższa tabela

Tabela nr 30 Koszty realizacji zadań polityki społecznej w latach 2017-2020

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Ogółem				
Ogółem	148.968.055	166.111.129	180.974.557	206.720.232
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	116.077.390	120.290.538	138.510.441	160.355.586
852 - Pomoc społeczna				
85202 - Domy pomocy społecznej	15.100.384	16.604.921	17.547.995	18.713.033
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	2.796.807	2.969.273	3.120.750	3.286.922
85203 - Ośrodki Wsparcia	1.812.635	2.410.548	2.830.015	2.968.465
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	0	0	4.517	0
85205 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	415.574	410.728	432.416	421.595

85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne	611.516	617.691	283.758	272.569
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	611.516	617.691	283.758	272.569
85214 - Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	3.416.423	3.164.135	2.603.171	2.392.271
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	3.411.795	3.161.938	2.599.274	2.39.267
85215 - Dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne	6.122.173	5.495.677	4.975.369	5.054.613
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	6.122.157	5.495.666	4.975.311	5.054.598
85216 - Zasiłki stałe	3.076.714	3.185.336	3.334.549	3.293.615
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	3.063.661	3.174.472	3.310.798	3.256.010
85219 - Ośrodek Pomocy Społecznej	6.756.427	7.871.853	7.884.934	8.130.718
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	6.715.548	7.833.644	7.840.852	8.081.750
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	632.310	713.590	744.169	720.405
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	3.338.160	3.565.774	3.951.863	3.757.470
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	3.104.108	3.315.609	1.006.372	160.515

85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	2.034.871	1.768.355	1.676.998	1.478.265
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	1.741.351	1.486.632	1.428.138	1.378.923
85295 - Pozostała działalność	79.246	42.601	118.653	666.990
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	56.120	30.007	35.221	156.715
855 - Rodzina				
85501 – Świadczenie wychowawcze	55.149.801	53.519.470	74.188.932	97.044.295
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	55.137.763	53.467.156	74.127.146	97.004.172
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	30.411.741	31.799.881	33.072.553	32.765.388
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	30.356.929	31.752.983	33.008.767	32.680.705
85504 - Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	180.721	3.567.262	3.645.099	3.875.275
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	180.721	3.567.262	3.645.099	3.537.469
85505 – Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	5.248.956	5.996.930	6.631.464	6.712.282
85508 - Rodziny zastępcze	2.798.182	2.853.557	2.828.870	2.901.488
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	2.242.549	2.245.544	2.086.987	2.113.314
85510 - Placówki opiekuńczo - wychowawcze	3.910.327	3.577.638	4.035.995	4.363.878

W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	137.221	179.161	285.066	449.483
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów	-	-	381.617	409.119
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	-	-	381.617	409.119
85595 - Pozostała działalność	28.861	23.130	33.625	84.119
853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej				
85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	2.739.034	11.516.505	1.661.001	1.850.358
85321 - Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	723.361	737.387	905.944	839.219
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej realizacja projektów	1.360.953	3.445.646	4.041.601	5.526.704
W tym w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	370.283	993.500	370.767	123.053
851 - Ochrona zdrowia				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	22.560	31.366	30.880	0
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	2.442.367	2.600.193	2.450.760	1.988.917
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza				
85415 - Pomoc materialna dla uczniów	583.619	590.955	488.126	311.181
85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	199.961	199.942	194.200	178.000

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020

7.6 Wnioski podsumowujące z analizy wybranych zagadnień tarnowskiego systemu pomocy i wsparcia

1. Tarnowski system pomocy i wsparcia, cechuje się bardzo dużym dynamizmem i koniecznością dostosowywania narzędzi do zmieniających się potrzeb mieszkańców miasta.
2. Obserwowana systematycznie spadająca liczba osób korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, może świadczyć o poprawie, sytuacji materialno - bytowej rodzin, chociażby dzięki uzyskiwanemu wsparciu z programów osłonowych, w tym Programu 500+. Z kolei praca z rodzinami zastępczymi ukierunkowana jest na powrót dziecka do rodziny biologicznej, lub też jeżeli to możliwe, na uregulowanie sytuacji prawnej dziecka i zgłoszenie do przysposobienia czy adopcji.
3. Corocznie obserwowany jest wzrost dofinansowania działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Tarnowa, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, m.in. wydatków związanych z likwidacją barier architektonicznych, dofinansowaniem do turnusów rehabilitacyjnych, zaopatrzeniem w sprzęt rehabilitacyjny oraz dofinansowaniem do sportu i turystyki.

8 Lokalny system ochrony zdrowia

W Tarnowie funkcjonują dwie placówki lecznictwa zamkniętego oraz liczne placówki lecznictwa otwartego, zapewniające mieszkańcom opiekę medyczną w zakresie lecznictwa podstawowego i specjalistycznego. Gminie Miasta Tarnowa podlegają trzy podmioty lecznicze: Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika, Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. oraz Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o. W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc zapewnia Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego w Tarnowie.

Mając na względzie potrzebę dbania o poprawę stanu zdrowia oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców, samorząd aktywnie wspierał realizację programów polityki zdrowotnej z udziałem podmiotów leczniczych i realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego z udziałem organizacji pozarządowych, zgodnie z przyjętym Uchwałą nr XXII/238/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 31 marca 2016 r. „Miejskim programem działań w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób społecznych na lata 2016 - 2020”. Strategicznym celem programu była poprawa i umacnianie zdrowia i podnoszenie jakości życia mieszkańców miasta Tarnowa oraz zmniejszanie nierówności społecznych w zdrowiu. Program obejmował projekty skierowane do mieszkańców Tarnowa uwzględniając wiele grup populacyjnych, w tym dzieci, młodzież, osoby niepełnosprawne.

W 2020 r. podobnie jak w ubiegłych latach realizowano także: Program zdrowotny profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Małopolsce; „Program szczepień ochronnych przeciwko grypie w populacji osób starszych zamieszkałych w Tarnowie”.

Ponadto w 2020 r. realizowano zadania z zakresu zdrowia publicznego przy współpracy z organizacjami pozarządowymi. Zadania te skierowane zostały do osób niepełnosprawnych,

stanowiąc dla nich formę wsparcia fizycznego i psychicznego, poprawiającą jakość życia tych osób.

Podejmowano również działania z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. Przy współpracy ze Spółdzielnią Socjalną BioVitaMed, realizowano w ramach środków pochodzących z budżetu obywatelskiego zadanie z obszaru edukacji zdrowotnej i prewencji pierwszego stopnia skierowane do kobiet ciężarnych, po porodzie, kobiet planujących ciążę, kobiet po stracie dziecka oraz kobiet wychowujących małe dzieci.

8.1 Wnioski podsumowujące z analizy lokalnego systemu ochrony zdrowia

Tarnów posiada szeroką wieloprofilową ofertę udzielanych świadczeń zdrowotnych, zarówno w systemie stacjonarnym jak i ambulatoryjnym. Dla zwiększenia dostępności mieszkańców do świadczeń zdrowotnych wymagane jest:

- co najmniej utrzymanie zakresu udzielanych rodzajów świadczeń zdrowotnych w ramach już istniejącej bazy, przy równoczesnym zwiększeniu poziomu ich kontraktowania przez Narodowy Fundusz Zdrowia,
- poszerzenie oferty udzielanych świadczeń (szczególnie w trybie stacjonarnym) o rodzaje świadczeń, których w Tarnowie brak (np. oddziały geriatryczne czy paliatywne), bądź gdzie baza jest niewystarczająca (np. liczba łóżek w Zakładach Opiekuńczo - Leczniczych).
- dalsza realizacja programów polityki zdrowotnej oraz zadań z zakresu zdrowia publicznego, promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

9 Tarnowski system edukacji i wychowania

W tarnowskich szkołach uczyło się 20.897 uczniów, a do przedszkoli uczęszczało 3.038 dzieci. Zatrudnionych było 2.915 nauczycieli tj. 2.695,5 etatów. Statystyczny nauczyciel Tarnowa w roku szkolnym 2020/2021 to: nauczyciel wykwalifikowany z wykształceniem wyższym magisterskim, kobieta, pełnozatrudniony i mający najwyższy stopień awansu zawodowego (jest nauczycielem dyplomowanym). W Tarnowie na koniec sierpnia 2021 r. działały 63 szkoły i placówki oświatowe niepubliczne (5.236 dzieci/uczniów/słuchaczy), w tym 22 przedszkola (1.081 dzieci). W 10 szkołach podstawowych, 4 branżowych szkołach I stopnia, 1 branżowej szkole II stopnia, 1 szkole przysposabiającej do pracy, 3 liceach ogólnokształcących dla młodzieży uczyło się 2.268 uczniów. W 13 szkołach policealnych i 3 liceach ogólnokształcących dla dorosłych kształciło się 1.496 słuchaczy. Niepubliczne placówki wsparcia to 1 poradnia, 3 bursy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii oraz ośrodek rewalidacyjno – edukacyjno - wychowawczy z łączną liczbą dzieci 391.

9.1 Wnioski podsumowujące z analizy tarnowskiego systemu edukacji i wychowania

1. Liczba placówek oświatowych zmniejszyła się o 1 w stosunku do roku poprzedniego.
2. Zatrudnienie nauczycieli było na poziomie niższym w stosunku do roku poprzedniego.
3. W roku szkolnym 2020/2021 w tarnowskim systemie edukacji było 20.897 uczniów, co stanowiło 983 uczniów mniej w stosunku do roku poprzedniego.

4. Jeśli chodzi o niepubliczne jednostki systemu oświaty obserwowano wzrost liczby dzieci/uczniów/słuchaczy. Liczba szkół ulega ciągłej zmianie - jedne ulegają likwidacji a powstają kolejne.

10. Analiza pozostałych tarnowskich obszarów życia społecznego

Dla potrzeb diagnozy społecznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, zasadnym jest zwrócenie uwagi na pozostałe obszary życia społecznego a mianowicie:

- Bezpieczeństwo publiczne, przeciwdziałanie przemocy oraz pomoc uzależnionym i współuzależnionym;
- Sport, rekreację i turystykę;
- Kulturę.

Są to bardzo istotne obszary dla mieszkańców danej społeczności lokalnej.

10.1 Bezpieczeństwo publiczne, przeciwdziałanie przemocy oraz pomoc uzależnionym i współuzależnionym

Ustawa o samorządzie gminnym w ramach zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty gminy nakłada na gminę, jako zadanie własne sprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego.

W celu realizacji tych zadań, jako organ doradczy Prezydenta Miasta Tarnowa, funkcjonuje Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa.

W strukturach Rady Miejskiej w Tarnowie funkcjonuje Komisja Porządku Publicznego. Jednostką Policji na terenie miasta jest Komenda Miejska Policji w Tarnowie.

Ochroną porządku publicznego zajmuje się Straż Miejska w Tarnowie.

Ochroną przeciwpożarową zajmuje się Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Tarnowie - Rzędzinie.

W zakresie bezpieczeństwa sanitarnego mieszkańców działa Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna.

W celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego w zakresie ochrony zdrowia zwierząt i bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym żywności znajdującej się w rolniczym handlu detalicznym, działania prowadzi Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Tarnowie.

Zadania związane z ochroną granic i kontrolą ruchu granicznego realizuje Placówka Straży Granicznej w Tarnowie.

Duże znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi w ruchu drogowym ma Zarząd Dróg i Komunikacji w Tarnowie, natomiast w zakresie bezpieczeństwa środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Tarnowie.

Ponadto w Tarnowie działają podmioty prywatne, firmy ochrony osób i mienia.

W mieście działają również instytucje, które udzielają pomocy i wsparcia osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc, uzależnionym i współuzależnionym.

Rysunek nr 7 Podmioty zapewniające bezpieczeństwo publiczne mieszkańcom oraz działające w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz zapewniające wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym w mieście Tarnowie

Źródło: opracowanie własne

Straż Miejska w Tarnowie działa w zakresie zapewnienia spokoju i porządku w miejscach publicznych, podejmując m.in. działania zmierzające do zapobiegania popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawisk kryminogennych. W tym celu Straż podejmuje działania prewencyjne oraz realizuje interwencje zgłaszane przez mieszkańców, informuje i uświadamia

o skutkach prawnych zachowań niezgodnych z obowiązującym stanem prawnym oraz podejmuje działania profilaktyczne, mające na celu wypracowanie pozytywnych nawyków i zachowań społecznych. W ramach swojej działalności, w odpowiedzi na zapotrzebowanie społeczne przeprowadza różnego rodzaju akcje społeczne skierowane do mieszkańców miasta jak również spotkania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, mające na celu wyeliminowanie negatywnych zjawisk społecznych.

Policja. W ramach struktury Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie, tematykę w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej pod kątem zapobiegania przestępczości realizują funkcjonariusze Zespołu ds. Nietletnich i Patologii Wydziału Prewencji oraz dzielnicowi poszczególnych komisariatów Policji (Tarnów - Centrum, Tarnów - Zachód). Policjanci uczestniczą w spotkaniach i debatach z mieszkańcami przekazując wiedzę w zakresie przeciwdziałania patologiom, zasad bezpieczeństwa, poprawnych zachowań w sytuacjach zagrożeń. Realizują działania profilaktyczne. Do najważniejszych zadań Policji należy:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji publicznej, w ruchu drogowym i na wodach,
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń,
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych.

10.2 Sport, rekreacja i turystyka

Na terenie Tarnowa znajduje się wiele obiektów sportowych oraz rekreacyjnych, które mogą zostać wykorzystane do realizacji zadań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w szczególności zadań mających na celu rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców miasta do uczestnictwa w sporcie, rekreacji i turystyce. Część spośród tych obiektów należy do Gminy Miasta Tarnowa i funkcjonuje w ramach Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, Pałacu Młodzieży lub też tarnowskich szkół. Najważniejsze obiekty sportowe i rekreacyjne, których właścicielem jest Gmina Miasta Tarnowa to: 3 stadiony o różnej pojemności miejsc, 45 boisk do gier zespołowych oraz wielofunkcyjne, 3 kompleksy Orlik, 3 korty tenisowe, 38 obiektów kubaturowych o różnych wymiarach boisk i funkcjonalności, 2 pływalnie kryte i 2 pływalnie letnie, 2 lodowiska, w tym jedno zadaszone.

Tarnów jest drugim, po Krakowie, miastem Małopolski pod względem liczby zabytków architektury. Działają tutaj muzea i galerie:

- Muzeum Okręgowe wraz z oddziałami filiami (Ratusz - Galeria Sztuki Dawnej, Muzeum Historii Tarnowa i Regionu, Regionalne Centrum Edukacji o Pamięci, Muzeum Etnograficzne, Galeria „Panorama”),
- Muzeum Diecezjalne,
- Galeria Miejska Biura Wystaw Artystycznych, jedna z najlepszych tego typu instytucji w kraju zlokalizowana w trzech miejscach w Tarnowie: Pałacyku Strzeleckim, dworcu

kolejowym (stała kolekcja Małopolskiej Fundacji Muzeum Sztuki Współczesnej oraz przy ul. Wałowej 25 (Multimedialne Centrum Artystyczne),

– Tarnowski Park Doświadczeń - Pasaż Odkryć,

Ciekawą, choć trudno dostępną, jest Tarnowska Kolekcja Pojazdów Konnych w Tarnowie - Klikowej. Dwa kościołki drewniane („Na Burku” i „Na Terlikówce”), znajdują się na Małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej. Niezwykle wartościowe są również zabytki kultury żydowskiej z Bimą, Mykwą i Kirkutem. Najcenniejszymi zabytkami Tarnowa są te związane z renesansem, w tym pomniki nagrobne w Bazylice Katedralnej. Ruiny zamku Tarnowskich, poza wartością historyczną, są jednocześnie doskonałym punktem widokowym. Osobliwością i zabytkiem są również Mościce - modernistyczna dzielnica - ogród. Na terenie miasta wytyczone są lokalne tematyczne szlaki turystyczne tj.: Renesansu, generała Józefa Bema, Jana Szczepanika, Żydowski, po Mościcach - „Dzielnicy Ogródzie” oraz Średniowieczne Mury Tarnowa.

Z kolei *Tarnowskie Centrum Informacji* jest od lat uznawane za najlepsze centrum informacji turystycznej w Polsce, tworzy i utrzymuje oznakowanie turystyczne przy obiektach oraz tablice kierunkowe. Redaguje i wydaje mapy, foldery i ulotki promujące Tarnów oraz tworzy i współtworzy aplikacje na urządzenia przenośne (Smart SAD, Szlak Ceramiczny Regionu Tarnowskiego). Tarnowskie Centrum Informacji realizuje działalność związaną z obsługą turystów i mieszkańców w zakresie upowszechniania i promocji potencjału turystycznego miasta i regionu (letnie bezpłatne spacerzy z przewodnikiem po Tarnowie, spotkania edukacyjne dla szkół i przedszkoli).

Ważnym obszarem działalności Tarnowskiego Centrum Informacji jest promocja miasta, którą Centrum realizuje poprzez udział w targach turystycznych i imprezach promocyjnych zarówno w kraju, jak i za granicą. Pod koniec 2021 r. światowa sieć telewizyjna CNN, w swoim dziale dotyczącym podróży, zaliczyła Tarnów - jedyne miasto z Polski - do piętnastu najładniejszych mniejszych miast w Europie - „Europe’s most beautiful towns”. W tym miejscu warto dodać, iż w 2018 roku eksperci prestiżowego przewodnika turystycznego Lonely Planet uznali Polskę za jeden z najlepszych kierunków turystycznych w kategorii „Top 10 Best Value places to travel to in 2018”, a wśród atrakcji turystycznych naszego kraju, wymieniono Tarnów obok Krakowa, Gdańska, Lublina i Torunia.

Rysunek nr 8 Tarnowskie podmioty sportu, rekreacji i turystyki

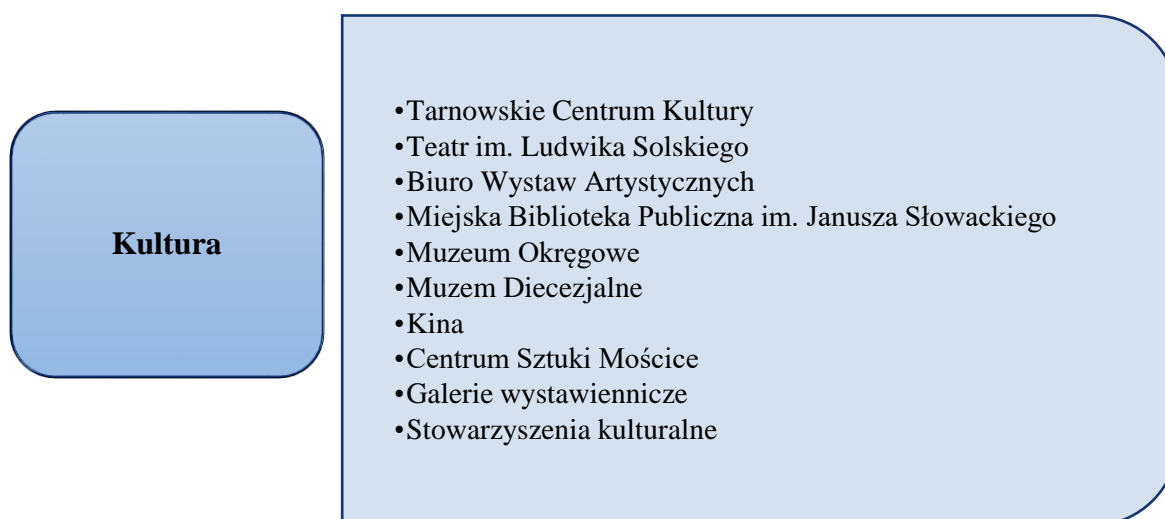

Źródło: opracowanie własne

10.3 Kultura

Miasto Tarnobrzeg jest ważnym ośrodkiem kulturotwórczym regionu.

Rysunek nr 9 Organizatorzy kultury w Tarnobrzegu

Źródło: opracowanie własne

Gmina Miasta Tarnowa jest organizatorem czterech instytucji kultury:

- Tarnowskiego Centrum Kultury, które prowadzi działalność kulturalną polegającą na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury. Tarnowskie Centrum Kultury organizuje imprezy artystyczne i rozrywkowe, współpracuje z młodzieżą szkolną i akademicką w celu realizacji przedsięwzięć kulturalnych jak i aktywizacji jej uczestnictwa w kulturze, a także realizuje propozycje o charakterze edukacyjnym będąc animatorem działalności artystycznej mieszkańców. Oprócz działalności organizacyjnej i edukacyjnej, prowadzi kino „Marzenie” oraz Amfiteatr Letni.
- Teatru im. Ludwika Solskiego w Tarnowie. Teatr to jedyny zawodowy teatr w regionie tarnowskim. Posiada pięć scen (Duża, Mała, Underground, Scena na Dachy oraz Foyer), które mogą pomieścić kilkaset widzów. W Teatrze im. Ludwika Solskiego w Tarnowie odbywają się koncerty, wystawy, warsztaty i spotkania, które uzupełniają bogatą ofertę repertuarową. Teatr organizuje bardzo atrakcyjne happeningi, podczas których można zdobyć zaproszenia na spektakle oraz miło spędzić czas z rodziną. Ponadto tarnowski teatr jest organizatorem Ogólnopolskiego Festiwalu Komедii Talia oraz Festiwalu Spektakli dla dzieci Mała Talia, w ramach, którego odbywają się warsztaty dla najmłodszych.
- Biura Wystaw Artystycznych w Tarnowie, to miejska instytucja kultury realizująca szereg działań skierowanych do różnych grup. Zapewnia rozwój dzieci poprzez warsztaty na temat sztuki oraz integrację rodzin podczas wspólnego oglądania wystaw i warsztatów. Prowadzi też zajęcia dla osób niepełnosprawnych, starszych i wykluczonych społecznie. Galeria sztuki współczesnej również daje możliwość rozwoju różnym grupom wiekowym i społecznym ze względu na bogaty program towarzyszący wystawom, szeroką działalność edukacyjną oraz inne wydarzenia kulturalne (wykłady, koncerty, wieczory autorskie). W siedzibie Biura Wystaw Artystycznych - Pałacyku Strzeleckim znajduje się sala edukacyjna przystosowana dla najmłodszych. Instytucja oprócz głównej siedziby posiada również pomieszczenia wystawiennicze na Dworcu PKP, gdzie prezentowana jest wystawa stała Małopolskiej Fundacji Muzeum Sztuki Współczesnej. Dysponuje również nowym obiektem przy ul. Wałowej 25 - Multimedialne Centrum Artystyczne oraz „Ogrodem Sensorycznym” w Parku Strzeleckim.
- Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Juliusza Słowackiego, która istnieje od 1908 r. Posiada zbiory książek, czasopism, kolekcji i zbiorów specjalnych. Do zadań Biblioteki należy: gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz zaspokajanie potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych, obsługa użytkowników, przede wszystkim udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz oraz prowadzenie wymiany międzybibliotecznej. Miejska Biblioteka Publiczna pełni funkcję ośrodka informacji biblioteczno - bibliograficznej. Opracowuje i publikuje bibliografię regionalną a także dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy Tarnowa i regionu tarnowskiego. Popularyzuje czytelnictwo wśród wszystkich kategorii odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. Oprócz głównej siedziby posiada filie biblioteczne lokowane na tarnowskich osiedlach.

Ponadto na terenie miasta funkcjonują również: Centrum Sztuki Mościce i Muzeum Okręgowe, których organizatorem jest Województwo Małopolskie oraz Muzeum Diecezjalne.

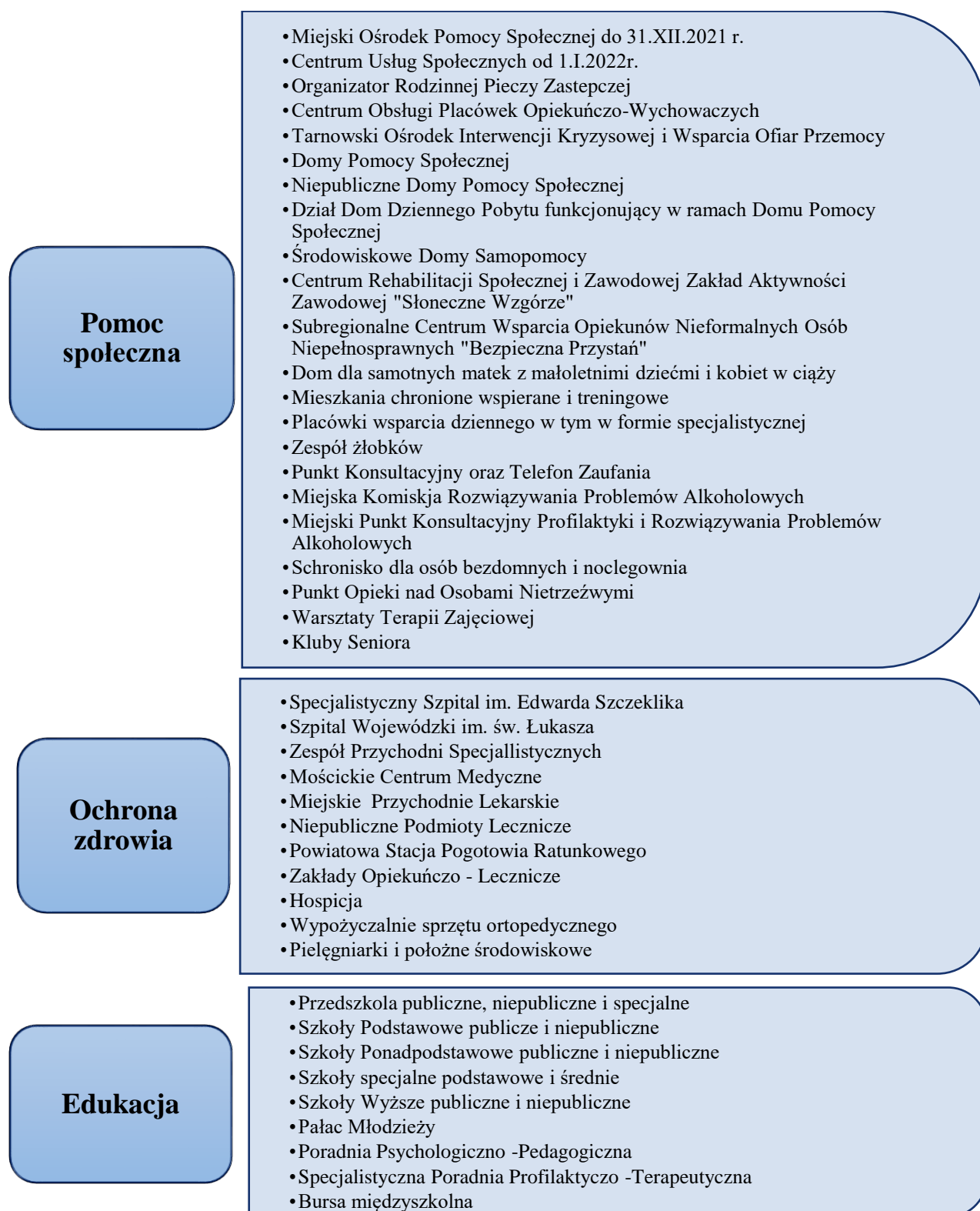
W Tarnowie działa również szereg organizacji pozarządowych, których aktywność zogniskowana jest na szeroko pojętej działalności kulturalnej. Ich funkcjonowanie rozszerza i ubogaca ofertę kulturalną miasta. Tarnów to miasto wielu wydarzeń kulturalnych, festiwali, imprez plenerowych, kameralnych, interdyscyplinarnych.

10.4 Wnioski podsumowujące z analizy pozostałych tarnowskich obszarów życia społecznego

1. Należy zapewnić środki finansowe na utrzymanie obiektów sportowych w odpowiednim stanie technicznym.
2. Planując budowę nowych obiektów i urządzeń sportowych należy mieć na uwadze potrzeby poszczególnych grup mieszkańców (wiek, możliwości fizyczne) oraz środowisk sportowych.
3. Istotna jest w dalszym ciągu właściwa współpraca z klubami sportowymi, które dysponują własnymi obiektami sportowymi, w zakresie szerokiego korzystania z bazy przez mieszkańców Tarnowa.
4. W ostatnich latach zdecydowanie poprawił się stan obiektów kultury. Powstało też kilka nowych miejsc do działań kulturalnych. Rozszerzono role społeczne instytucji kultury, w tym bibliotek. miasto wraz z Miejskimi Instytucjami Kultury, realizuje działania na rzecz zwiększenia obecności kultury w życiu codziennym mieszkańców przez stałe zwiększanie dostępności zasobów kultury i kształcenie nawyków kulturowych. Wzmocniono rolę kultury w budowaniu spójności społecznej oraz znaczenie kultury w rozwoju społeczno-gospodarczym. Stale rozwijana jest współpraca między instytucjami kultury, oświaty, organizacjami społecznymi oraz podmiotami prywatnymi. Rozwinięto system wspierania talentów.
5. Szeroko rozumiane poczucie bezpieczeństwa to jedna z podstawowych potrzeb człowieka, która powinna być mu zagwarantowana, ponieważ wpływa na jego rozwój i egzystencję. Jego brak lub niedostateczne zaspokojenie przesądza, o jakości życia i rozwoju społeczeństwa, jak również wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia.
6. Bezpieczeństwo wiąże się z koniecznością jego ochrony, a jego zagrożenie uzasadnia podejmowane przez funkcjonujące w mieście podmioty działania.

11. Zasoby instytucjonalne istotne w realizowaniu zadań z zakresu polityki społecznej

Rysunek nr 10 Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej, ochrony zdrowia i edukacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie miasta za lata 2017-2020; Informacji Wydziałów Zdrowia i Polityki Społecznej i Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

Poniżej dokonano omówienia wybranych podmiotów najistotniejszych z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z obszaru pomocy społecznej i edukacji.

11.1 Pomoc społeczna, wsparcie rodziny i piecza zastępcza

W obszarze pomocy społecznej i wsparcia rodziny, podstawową jednostką do 31.12.2021 r. był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, funkcjonujący, jako samorządowa jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Ośrodek wykonywał zadania gminne i powiatowe z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej i inne określone w przepisach szczególnych oraz zadania powiatowego centrum pomocy społecznej. Ośrodek pełnił także funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Z dniem 1stycznia 2022 r. w wyniku przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na mapie Tarnowa, pojawi się nowa jednostka budżetowa *Centrum Usług Społecznych*, powołana do realizacji usług społecznych, będących zadaniami własnymi Gminy Miasta Tarnowa oraz zadaniami z zakresu administracji rządowej zleconymi Gminie Miasta Tarnowa. Centrum realizować będzie ponadto wszystkie zadania gminnego ośrodka pomocy społecznej, powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz nierealizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie do dnia utworzenia Centrum zadania z zakresu:

- polityki prorodzinnej
- wspierania rodziny,
- promocji i ochrony zdrowia,
- wspierania osób niepełnosprawnych
- pobudzania aktywności obywatelskiej,
- mieszkalnictwa,
- edukacji publicznej,
- reintegracji zawodowej i społecznej

W strukturze Centrum działać będzie Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności”. Centrum będzie aparatem pomocniczym Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawowaniu nadzoru nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej. Centrum wypełniać będzie również zadania aparatu pomocniczego Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawowaniu nadzoru nad następującymi jednostkami organizacyjnymi Gminy Miasta Tarnowa:

- Zespół Żłobków w Tarnowie;
- Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Tarnowie;
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Rodzinny Dom” w Tarnowie;
- Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie;
- Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” w Tarnowie;
- Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnych „Bezpieczna Przystań” w Tarnowie.

- Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych, prowadzi obsługę ekonomiczno - administracyjną i organizacyjną dla wchodzących w jego skład:
 - Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Pogotowie Opiekuńcze”;
 - Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Przyjazny Dom”;
 - Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej „Słoneczny Dom”;
 - Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej im. Janusza Korczaka

Od 2021 r. Centrum prowadzi również obsługę ekonomiczno - administracyjną Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej „Rodzinny Dom”, typu rodzinnego, będącej jednostką budżetową Gminy Miasta Tarnowa.

Placówki od 2020 r. zostały dostosowane do wymogów standaryzacji europejskiej i funkcjonują w tzw. „systemie rodzinkowym”.

- Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, to jedyna w Tarnowie i regionie placówka świadcząca specjalistyczną pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie, realizująca zadania:
 - ośrodka interwencji kryzysowej - wyłącznie dla mieszkańców miasta Tarnowa,
 - specjalistycznego ośrodka wsparcia ofiar przemocy w rodzinie - bez względu na miejsce zamieszkania,
 - opracowuje i prowadzi programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc - bez względu na miejsce zamieszkania.
- Domy Pomocy Społecznej, zapewniające całodobowe utrzymanie, opiekę medyczno - pielęgniarską, rehabilitację oraz szereg różnorodnych zajęć terapeutycznych. Są to:
 - Dom Pomocy Społecznej przy ul. Czarna Droga 48;
 - Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta przy ul. Szpitalnej 53, w którego ramach funkcjonuje *Dział Dzienny Dom Pobytu*.
- Niepubliczne Domy Pomocy Społecznej. Poza domami pomocy społecznej prowadzonymi przez Gminę Miasta Tarnowa, na terenie miasta prowadzą działalność dwa niepubliczne domy pomocy społecznej, które realizują zadania publiczne na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa w ramach otwartych konkursów ofert, w tym:
 - Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie przy ul. Robotniczej 4, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo;
 - Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie przy ul. Modrzejewskiej 48, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną PSONI - Koło w Tarnowie.
- Środowiskowe Domy Samopomocy, finansowane z dotacji pochodzących z budżetu państwa. Na terenie Tarnowa funkcjonują dwa Środowiskowe Domy Samopomocy, prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa w ramach otwartych konkursów ofert:
 - Środowiskowy Dom Samopomocy im. Św. Kingi (typ B) przy al. M. B. Fatimskiej 6, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu przeznaczony dla osób niepełnosprawnych intelektualnie;

- Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań” (typ A i C) przy ul. Piotra Skargi 29a, prowadzony przez Fundację „Zielona Przystań”, przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych i osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.
- Dom dla samotnych matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. W Tarnowie od 1983 r. funkcjonuje Diecezjalny Dom Samotnej Matki w Tarnowie przy ul. Mościckiego 65. Dom prowadzony jest przez Siostry Urszulanek Serca Jezusa Konającego ze Zgromadzenia założonego przez Św. Urszulę Ledóchowską.
- Subregionalne Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielných „Bezpieczna Przystań”. Centrum zostało utworzone w celu realizacji projektu pn. „Wsparcie opiekunów nieformalnych osób niesamodzielných w subregionie tarnowskim” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 - 2020. Zlokalizowane jest przy ul. Sanguszków 28A w Tarnowie. Centrum zapewnia usługi opieki zastępczej, umożliwiające czasowe przebywanie jednocześnie 15 osób niesamodzielných pod profesjonalną opieką w przypadku braku możliwości sprawowania opieki przez ich opiekunów. Jednostka koordynuje również opiekę środowiskową i wsparcie w domach osób niesamodzielných, które ze względu na przeciwwskazania lekarskie nie mogą zostać przewieziane do ośrodka. W ramach Centrum działa również bezpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, wyposażona w kilkaset sztuk różnego rodzaju sprzętu rehabilitacyjno - pielęgnacyjnego oraz „opaski życia” z przyciskiem alarmowym. Wśród korzystających z usług stacjonarných, Centrum znaczną grupę stanowią osoby z różnymi postaciami otępień oraz chorobą Alzheimera. Opiekunowie nieformalni mogą natomiast skorzystać ze wsparcia w postaci warsztatów grupowych z zakresu opieki nad osobami niesamodzielnymi, grup wsparcia integrujących opiekunów, opieki coacha, dostępu do portalu internetowego oraz do całodobowej infolinii, gdzie można uzyskać informacje na temat właściwej opieki nad osobami niesamodzielnymi, a także możliwości i dostępności różnego rodzaju wsparcia.
- Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej - Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”. Przy ul. Sanguszków 28A funkcjonuje Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej - Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”, które jest placówką zajmującą się zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, a także ich rehabilitacją zawodową, społeczną i leczniczą oraz przygotowaniem do podjęcia zatrudnienia w zakładach pracy chronionej, na chronionym rynku pracy i na otwartym rynku pracy. W ramach prowadzonej działalności w Centrum świadczone są usługi hotelarskie, gastronomiczne, cateringowe, rehabilitacyjne, wynajmu sal w celu organizacji szkoleń i konferencji, a także usługi związane z oprawą obrazów. Placówka stanowi bardzo ważną formę wspomagającą proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Dzięki aktywizacji zawodowej pracownicy zyskują praktyczne doświadczenie, uczestniczą w życiu społecznym, nawiązują znajomości oraz przyjaźnie. Poza rehabilitacją zawodową i społeczną osoby zatrudnione w Zakładzie Aktywności Zawodowej, codziennie odbywają rehabilitację leczniczą i prozdrowotną dopasowaną do ich potrzeb i możliwości. Zakład Aktywności Zawodowej został dostosowany do obecnie obowiązujących wymogów, uzyskując certyfikat od Polskiej Organizacji Turystycznej „Obiekt bezpieczny higienicznie” oraz certyfikat „Małopolska Bezpieczna Turystyka” przyznany przez Krakowską Izbę

Turystyki. Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej Zakład Aktywności „Słoneczne Wzgórze”, zostało wyróżnione w dziesiątej, jubileuszowej edycji konkursu „Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej 2020” ,organizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie.

- Mieszkania chronione. W Tarnowie funkcjonują:
 - dwa mieszkania chronione wspierane przeznaczone dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, które są alternatywą dla instytucjonalnych form pomocy. Mieszkania zlokalizowane przy ul. Mościckiego prowadzi wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI - Koło w Tarnowie;
 - mieszkanie chronione treningowe przygotowujące osoby usamodzielniane przy wsparciu specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Prowadzone jest przez wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI - Koło w Tarnowie. Zlokalizowane jest przy ul. Mościckiego;
 - mieszkanie wspomagane dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, prowadzone w ramach projektu pn. „Od bierności do Aktywności” w Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej „Słoneczne Wzgórze”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 - 2020. Realizacja zadania do końca 2020 r., miała na celu przygotowanie osób uczestniczących w ww. projekcie do prowadzenia samodzielnego życia, a w szczególności wpływa na poprawę sprawności w zakresie samoobsługi, rozwijania kontaktów, umożliwiania integracji z lokalnym społeczeństwem. Mieszkanie nie było prowadzone w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej. Mieszkanie funkcjonowało do końca 2020 r.
- Placówki wsparcia dziennego w tym w formie specjalistycznej. Na terenie Tarnowa funkcjonują trzy placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej, prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa w ramach otwartych konkursów ofert tj.:

- Placówka specjalistyczna pn. SIEMACHA Spot Gemini Park przy ul. 16 Pułku Piechoty 12,
- Placówka specjalistyczna pn. Placówka Specjalistyczna Wsparcia dziennego KANA przy ul. Mościckiego 12,
- Placówka specjalistyczna pn. Placówka Wsparcia dziennego przy ul. Gumniskiej 25,
- Placówka Wsparcia Dziennego, działająca do końca 2021 r. w ramach struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie tj. Placówka Wsparcia Dziennego Akademia Aktywności, prowadzona w formie opiekuńczej i podwórkowej. Od stycznia 2022 r. będzie działała w ramach Centrum Usług Społecznych.

Oferta placówek skierowana jest przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi wynikającymi z zaniedbań środowiskowych,

ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z zaburzeniami komunikacji językowej, zaburzeniami zachowania.

W placówkach wsparcia dziennego zapewnia się dzieciom i młodzieży pomoc w nauce, organizację wolnego czasu, rozwój zainteresowań oraz organizację zabaw i zajęć sportowych. Placówki specjalistyczne realizują dla wychowanków zajęcia socjoterapeutyczne, profilaktyczne, psychoedukacyjne, psychokorekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne. Prowadzona jest praca z rodziną. Dzieci podczas pobytu w placówce otrzymują również posiłek.

- Zespół Żłobków. W mieście instytucjonalna opieka nad dziećmi w wieku do lat trzech sprawowana jest przez samorządową jednostkę organizacyjną Gminy Miasta Tarnowa – Zespół Żłobków w Tarnowie. W skład Zespołu Żłobków wchodzi 6 żłobków tj.:
 - Żłobek Nr 1, ul. Topolowa 4;
 - Żłobek Nr 2, ul. Wiejska 29;
 - Żłobek Nr 3, ul. Goslara 5;
 - Żłobek Nr 4, ul. Westerplatte 12;
 - Żłobek Nr 5, ul. Do Prochowni 20;
 - Żłobek Nr 6, ul. Pracy 4c.

W Tarnowie ponadto funkcjonują cztery niepubliczne żłobki.

Do końca 2018 r. w Tarnowie funkcjonował *Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin*. Udzielał specjalistycznej pomocy mieszkańcom Tarnowa w problemach związanych z zaburzeniami zachowania i emocji, nadpobudliwości, zaburzeń lękowych i depresyjnych, zaburzeń adaptacyjnych, odżywiania, sięgania po substancje psychoaktywne. Ośrodek mieścił się w Centrum Rozwoju Com - Com Zone w Tarnowie przy ul. XVI Pułku Piechoty 12. Prowadzony był przez podmiot wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert - Stowarzyszenie SIEMACHA. W ramach działalności Ośrodka możliwe było uzyskanie pomocy świadczonej przez specjalistów w domu beneficjenta. Od 1.01.2019 r. Ośrodek nie funkcjonuje, Gmina Miasta Tarnowa nie zlecała realizacji ww. zadania.

- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołana została Zarządzeniem Prezydenta Miasta Tarnowa. Podejmuje czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, a także wydawania opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi uchwałami Rady Miejskiej.
- Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach, którego specjaliści z zakresu terapii uzależnień i prawa oferują mieszkańcom miasta stosowną pomoc prawną i terapeutyczną.
- Schronisko dla osób bezdomnych i noclegownia. W Tarnowie funkcjonuje Schronisko dla osób bezdomnych oraz Noclegownia „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”. Realizacją zadania zajmuje się organizacja wyłoniona w drodze otwartego konkursu ofert - Caritas Diecezji Tarnowskiej. Prowadzenie tych form wsparcia współfinansowane jest z budżetu Gminy Miasta Tarnowa.
- Punkt opieki nad osobami nietrzeźwymi, przy ul. Tuchowskiej 21, sprawuje pieczę nad osobami nietrzeźwymi z terenu miasta Tarnowa. Punkt jest prowadzony przez organizację

pozarządową wyłonioną w drodze otwartego konkursu ofert - Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej. Punkt finansowany jest z budżetu miasta Tarnowa.

- Kluby Seniora. W Tarnowie w ramach działań na rzecz osób starszych zostało utworzone sześć Centrów Aktywności Senioralnej, prowadzone przez organizacje pozarządowe, wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert. Zadanie finansowane jest ze środków Budżetu Obywatelskiego. W ramach zadania publicznego seniorzy mogą korzystać z szerokiej oferty zajęć mających na celu poprawę sprawności intelektualnej oraz zajęć mających na celu poprawę sprawności fizycznej uczestników. W każdym z Centrum funkcjonują kluby seniora.

Ponadto w mieście działają:

- Klub Seniora „Sami Swoi” przy Parafii Miłosierdzia Bożego w Tarnowie;
- Twórczy Klub Seniora przy Parafii św. Maksymiliana Marii Kolbego;
- Klub Seniora „Cafe pod jesienną różą” prowadzony przez Stowarzyszenie Srebrne Skronie;
- Klub Seniora przy Tarnowskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku prowadzonym przez Fundację Kromka Chleba.

11.2 Ochrona zdrowia

Na terenie miasta Tarnowa funkcjonowało łącznie 76 podmiotów wykonujących działalność leczniczą (publiczne i niepubliczne). Gminie Miasta Tarnowa podlegają 3 podmioty lecznicze:

- Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika,
- Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o.,
- Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

W zakresie lecznictwa szpitalnego na terenie Tarnowa opiekę medyczną zapewniają dwie placówki:

- Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza,
- Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej opiekę medyczną mieszkańcom zapewnia 26 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, a w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej 26 takich podmiotów. Finansowanie świadczeń gwarantowanych zapewnia Narodowy Fundusz Zdrowia. W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc na terenie miasta zabezpieczają w ramach systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego zespoły ratownictwa medycznego, działające w strukturze Powiatowej Stacji Pogotowia Ratunkowego oraz Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR) w Szpitalu Wojewódzkim im. Św. Łukasza w Tarnowie, a ponadto Izba Przyjęć Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika w Tarnowie.

W Tarnowie funkcjonują 62 apteki ogólnodostępne w tym dwie czynne całą dobę przez 7 dni w tygodniu.

Szczególną ofertą dla osób starszych i niepełnosprawnych, u których zakończone zostało leczenie na oddziałach szpitalnych, a ich stan zdrowia wyklucza powrót do funkcjonowania w środowisku domowym, jest działalność zakładów opiekuńczo - leczniczych, prowadzonych przez:

- Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika;

– Mościckie Centrum Medyczne.

11.3 Edukacja

Gmina Miasta Tarnowa w całym roku szkolnym 2020/2021 była organem prowadzącym 64 szkół i placówek oświatowych publicznych, w tym: 24 przedszkoli, szkół (13 szkół podstawowych, 7 liceów ogólnokształcących, 12 zespołów szkół, 3 szkoły specjalne) oraz 5 placówek oświatowych (wspierają edukację - Pałac Młodzieży, Bursa Międzyszkolna, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno - Terapeutyczna, Centrum Kształcenia Zawodowego). Na początku roku szkolnego 2020/2021 było to 65 szkół i placówek oświatowych. Jednak z dniem 1 stycznia 2021 r. na podstawie zawartego porozumienia z dnia 17 września 2020 r. między Gminą Miasta Tarnowa i Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Gmina Miasta Tarnowa przekazała Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego do prowadzenia Zespół Szkół Plastycznych. Liczba prowadzonych szkół i placówek oświatowych spadła do 64. Z kolei na koniec sierpnia 2021 roku działały 63 szkoły i placówki oświatowe niepubliczne w tym 22 przedszkola. Niepubliczne placówki wsparcia to 1 poradnia, 3 bursy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii oraz ośrodek rewalidacyjno - edukacyjno - wychowawczy.

12. Działalność tarnowskich NGO

Wg stanu na koniec 2020 r. Prezydent Miasta Tarnowa, pełnił nadzór formalno - prawny nad 376 stowarzyszeniami, oddziałami terenowymi i związkami stowarzyszeń oraz fundacjami mającymi swoją siedzibę na terenie miasta Tarnowa. W 2020 r. zostało zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym 7 nowych stowarzyszeń i 5 fundacji z siedzibą w Tarnowie, utworzono 4 stowarzyszenia zwykłe, natomiast wykreśleniu uległo 1 stowarzyszenie oraz 1 fundacja, która przeniósła swoją siedzibę na inny teren (poza granice miasta).

Gmina Miasta Tarnowa w 2020 r. współpracowała w formie finansowej z 90 podmiotami, z tego z: 9 fundacjami, 4 podmiotami kościelnymi, 28 stowarzyszeniami, 48 organizacjami kultury fizycznej (stowarzyszenia, uczniowskie kluby sportowe, towarzystwa sportowe, kluby i związki sportowe) oraz 1 spółdzielnią socjalną.

Na zadania publiczne zaplanowane do realizacji w „Programie współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020 rok” oraz realizowane poza Programem wyłonione w wyniku otwartych konkursów ofert, a także w trybie pozakonkursowym, Prezydent Miasta Tarnowa udzielił dotacji w wysokości 8.447.287 zł z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, 4.228.401 zł z budżetu państwa i 21.909 zł ze środków unijnych - łącznie 12.697.597 zł.

Najwięcej środków przekazano na realizację zadań publicznych z zakresu polityki społecznej (pomoc społeczna, wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka) – łącznie 83,94% wszystkich udzielonych dotacji. Na drugim miejscu

znajdowało się dofinansowanie zadań z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej - 12,54 %, następnie zadania z zakresu ochrony i promocji zdrowia - 2,06%. Na realizację zadań w pozostałych obszarach udzielono dotacji, które stanowią ok. 1,5 % wszystkich środków.

13. Tarnowskie podmioty ekonomii społecznej działające w zakresie realizacji usług społecznych

Podmioty ekonomii społecznej są ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania podejmowane przez podmioty ekonomii społecznej są ściśle związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnej i jej potrzebami. Odgrywają istotną rolę w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów jednostkowych i społecznych.

Podmioty ekonomii społecznej w ramach sektora ekonomii społecznej sytuują się w obszarze ekonomii solidarnej, której podstawowym celem jest aktywizacja zawodowa i integracja społeczna w tym reintegracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Rysunek nr 11 Podmioty ekonomii solidarnej w ramach ekonomii społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych.
Podręcznik metodyczny. Część praktyczna

Misją podmiotów ekonomii społecznej, jest działalność na rzecz dobra wspólnoty lokalnej. Pełnią funkcję reintegracyjną. Działania prowadzone w ramach podmiotów ekonomii społecznej, przyczyniają się do wzrostu aktywności społecznej mieszkańców, integracji

społecznej i tolerancji szczególnie w stosunku do osób niepełnosprawnych. Zwiększają zdolności osób i rodzin do samodzielnego przetrwania trudnych sytuacji szczególnie osób bezrobotnych.

Podmioty działające w sferze pożytku publicznego, w tym utworzone w związku z realizacją celu społecznego to podmioty zaliczone do obszaru ekonomii społecznej. Zawierają się tu m. in. Stowarzyszenia, fundacje itp. Wielu z nich zlecane są zadania w obszarze pomocy społecznej i wspierania rodziny i przekazywane wsparcie w formie dotacji na ich realizację.

Głównym celem działania jednostek reintegracyjnych - wchodzących w skład ekonomii solidarnej - jak sama nazwa wskazuje jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich aktywizacja. Jednostki reintegracji funkcjonują na podstawie zapisów ustawy z 13.06.2006 r. o zatrudnieniu socjalnym. Działania jednostek adresowane są głównie do osób: długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, niepełnosprawnych, uzależnionych od alkoholu i narkotyków - które zakończyły terapię, chorych psychicznie, zwalnianych z zakładów karnych czy uchodźców. Zgodnie z przepisami np. Zakłady Aktywności Zawodowej wchodzące w skład jednostek reintegracyjnych, tworzą miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych, zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności u, których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe, lub chorobę psychiczną.

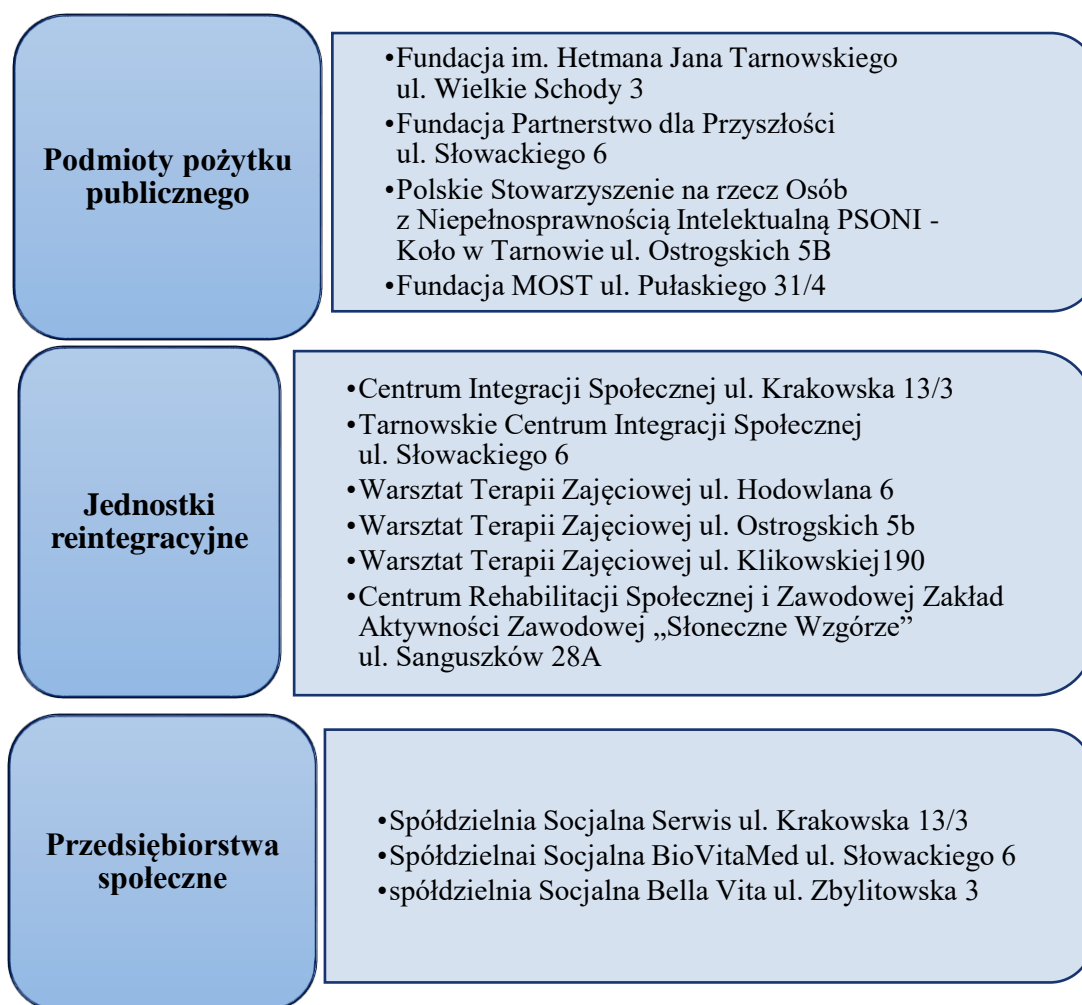
Z kolei przedsiębiorstwa społeczne to podmioty, które oprócz m.in. wykonywania usług społecznych, włączają do uczestnictwa w rynku pracy osoby dotychczas wykluczone. Przedsiębiorstwa społeczne zatrudniają, co najmniej 50 % osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym np. bezrobotnych czy niepełnosprawnych. W przypadku osób niepełnosprawnych 30% powinny stanowić osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W tej grupie podmiotów ekonomii społecznej znajdują się m.in. spółdzielnie socjalne, czyli podmioty działające na podstawie ustawy o spółdzielniach socjalnych z 27.04.2006 r. z późn. zm. Celem działania spółdzielni socjalnych jest przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i umożliwienie aktywizacji zawodowej osobom bezrobotnym.

Lokalnie działające podmioty ekonomii społecznej są partnerem samorządu w realizacji usług na rzecz mieszkańców zagrożonych marginalizacją społeczną.

Tarnowski sektor ekonomii społecznej, to bogactwo doświadczeń, pomysłów i innowacyjnych rozwiązań, ale też różnorodność branż i rodzajów organizacji.

Poniżej przedstawiono charakterystykę najważniejszych podmiotów działających w zakresie realizacji usług społecznych w obszarze ekonomii społecznej w mieście Tarnowie.

Rysunek nr 12 Tarnowskie podmioty ekonomii społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie małopolskich baz podmiotów ekonomii społecznej

Szerszy raport z diagnozy tarnobrzegskich podmiotów ekonomii społecznej planowany jest do przedstawienia przy aktualizacji dokumentu strategicznego w roku 2022.

14. Rekomendacje końcowe płynące z analizy sytuacji demograficzno - społecznej miasta Tarnobrzega

Przeprowadzona głównie w oparciu o Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej, analiza sytuacji społecznej miasta Tarnobrzega, pozwala na wskazanie rekomendacji tożsamyh w znacznej części z tymi przedstawianymi w Ocenie.

I tak zasadnym będzie w najbliższych latach:

1. Podjęcie działań mających na celu integrację systemu usług społecznych na poziomie lokalnym oraz realizację wszystkich zaplanowanych działań zgodnie z obowiązującym reżimem sanitarnym w czasie trwania epidemii SARS-CoV-2.
2. Zapewnienie opieki seniorom, którzy są jej pozbawieni ze strony rodziny, bądź rodzina nie jest w stanie zapewnić w należyty sposób takiego wsparcia.

3. Podejmowanie inicjatyw na rzecz wspierania osób/rodzin, na co dzień opiekujących się osobami potrzebującymi wsparcia przy wykonywaniu podstawowych funkcji życiowych, poprzez rozwój opieki długoterminowej i środowiskowej.
4. Podejmowanie dalszych inicjatyw wspierających osoby starsze, chore i niepełnosprawne w tym poprzez rozbudowę zaplecza instytucjonalnego.
5. Konieczność dalszego rozwoju usług opiekuńczych w związku z wyzwaniem demograficznymi z wykorzystaniem nowoczesnych technologii np. teleopieki, telemedycyny.
6. Potrzebne jest wprowadzenie systemowej pomocy psychologicznej i psychiatrycznej wszystkim osobom jej potrzebującym, a szczególnie osobom przebywającym na kwarantannie lub w długotrwałej izolacji społecznej.
7. Podejmowanie działań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.
8. Należy dążyć do poprawy dostępności do świadczeń zdrowotnych, dedykowanych osobom starszym i niepełnosprawnym w zakresie m.in. geriatry oraz opieki długoterminowej.
9. Podejmowanie i kontynuowanie działań wspierających rodziny z dziećmi zarówno poprzez wsparcie finansowe, pracę środowiskową, i działania w ramach programów i projektów socjalnych.
10. Tworzenie miejsc „przyjaznych rozwojowi dzieci”, poprzez rozbudowę placówek wsparcia dziennego.
11. Budowanie katalogu alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu adresowanego do dzieci w szczególności wywodzących się z rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi.
12. Kontynuowanie działań i inicjatyw podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
13. Dążenie do integracji społecznej osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym.
14. Dalsza aktywizacja zawodowa mieszkańców miasta, w tym osób niepełnosprawnych poprzez kierowanie do uczestnictwa w programach współfinansowanych m.in. ze środków Unii Europejskiej.
15. Dalsza aktywność programowo - konkursowa, pozwalająca na pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z różnych źródeł na podejmowanie działań skierowanych do różnych grup mieszkańców Tarnowa.
16. Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi podejmującymi działania na rzecz społeczności lokalnej.
17. Rozwój ekonomii społecznej poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych.

15. Podsumowanie

Analiza demograficzna beneficjentów systemu pomocy społecznej oraz problemów, z którymi borykają się świadczeniobiorcy, a które stanowią powody do występowania z wnioskami o wsparcie materialne i niematerialne, pozwala na stwierdzenie, iż w ostatnich latach doszło do zmiany profilu klienta pomocy społecznej. Systematycznie spada liczba osób i rodzin objętych wsparciem z uwagi na problem ubóstwa, przy równoczesnym utrzymującym się wysokim odsetku osób i rodzin borykających się z chorobą czy niepełnosprawnością. Struktura wiekowa mieszkańców miasta wskazuje na charakterystyczne cechy społeczeństwa

starzejącego się. Wynika z tego, że wyzwaniem m.in. dla służb społecznych i podmiotów pożytku publicznego w najbliższych latach będzie pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych osób starszych, samotnych chorych i niepełnosprawnych.

Depopulacja miasta, utrzymujące się wysokie saldo migracji - dla przykładu podać można, iż tylko w okresie zasiłkowym 2019/2020, blisko 300 rodzin pobierających świadczenie wychowawcze 500+, złożyło wnioski o przeniesienie wypłaty przyznanego świadczenia do innych miejscowości z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania rodziny - dobitnie świadczy o „odpływie rodzin” z Tarnowa - wszystko to są istotne wyzwania, z jakim przyjdzie się nam zmierzyć planując działania strategiczne w obszarze rozwiązywania problemów społecznych w najbliższych latach.

Z uwagi na panującą od 2020 r. pandemię koronawirusa i związane z tym ograniczone możliwości przeprowadzenia badań wśród społeczności lokalnej Tarnowa oraz dokonujące się na przełomie lat 2021 - 2022, zmiany organizacyjne kluczowych jednostek polityki społecznej miasta i konieczność przeprowadzenia w najbliższych miesiącach diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych - poszerzenie diagnozy na potrzeby Strategii o badania ankietowe wśród mieszkańców miasta planowane jest przy aktualizacji dokumentu.

16. Materiały źródłowe

1. Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz z realizacji Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla miasta Tarnowa za lata 2017-2020
2. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Gminy Miasta Tarnowa za lata 2017-2020
3. Raport o stanie miasta za lata 2017-2020
4. Raport o sytuacji społeczno - gospodarczej województwa małopolskiego
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnowa za lata 2017-2020
6. Raport monitoringowy dotyczący stanu realizacji projektów i programów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tarnowa za lata 2017-2020
7. Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna. Publikacja opracowana w ramach Projektu „Strategor”
8. Informator statystyczny miasto Tarnów za lata 2017-2020 - PDF i tablice Excel
9. Sytuacja demograficzna województwa małopolskiego za lata 2017-2020 - tablice Excel
10. https://pl.wikipedia.org/wiki/Województwo_małopolskie
11. Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050
12. Małopolskie bazy podmiotów ekonomii społecznej

17. Spis tabel

TYTUŁ	STRONA
Tabela nr 1 Udział ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2017 - 2020	6
Tabela nr 2 Rynek pracy w latach 2017 - 2020	8
Tabela nr 3 Bezrobocie w latach 2017 - 2020	8
Tabela nr. 4 Dochody i wydatki w latach 2017 - 2020	9
Tabela nr 5 Liczba ludności Tarnowa z podziałem na płeć w latach 2017 - 2020	12
Tabela nr 6 Tarnowianie według grup wiekowych w latach 2017 - 2020	13
Tabela nr 7 Struktura wiekowa mieszkańców miasta w latach 2017 - 2020	13
Tabela nr 8 Liczba ludności Tarnowa z podziałem na czasookres zameldowania w latach 2017 - 2020	15
Tabela nr 9 Liczba stałych mieszkańców w osiedlach w latach 2017 - 2020	15
Tabela nr 10 Urodzenia, zgony i przyrost naturalny w latach 2017 - 2020	16
Tabela nr 11 Zawarte małżeństwa, separacje i rozwody w latach 2017 - 2020	16
Tabela nr 12 Migracje ludności miasta w latach 2017 - 2020	17
Tabela nr 13 Prognoza liczby mieszkańców Tarnowa w latach 2020 - 2030 i w perspektywie do 2050 r. według grup wieku	19
Tabela nr 14 Prognoza liczby mieszkańców Tarnowa w latach 2020 - 2030 i w perspektywie do 2050 r. z uwzględnieniem ekonomicznych grup wieku	20

Tabela nr 15 Pracujący według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności w latach 2017 - 2020	22
Tabela nr 16 Przeciętne zatrudnienie w Tarnowie w latach 2017 - 2020	22
Tabela nr 17 Tarnowskie podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2017 - 2020	23
Tabela nr. 18 Bezrobotni mieszkańcy Tarnowa	24
Tabela nr 19 Zasoby mieszkaniowe miasta Tarnowa	30
Tabela nr 20 Powody udzielenia pomocy i wsparcia w latach 2017 - 2020	33
Tabela nr 21 Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia w latach 2017 - 2020 z uwzględnieniem rodzajów świadczeń	35
Tabela nr 22 Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej przyznane i wypłacone w latach 2017 - 2020	36
Tabela nr 23 Świadczenia niepieniężne i usługi z pomocy społecznej przyznane w latach 2017 - 2020	37
Tabela nr 24 Świadczenia realizowane na rzecz rodzin wychowujących dzieci w latach 2017-2020	39
Tabela nr 25 Świadczenia opiekuńcze i pielęgnacyjne wypłacane w latach 2017 - 2020	40
Tabela nr 26 Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego wypłacone w latach 2017 - 2020	42
Tabela nr 27 Dodatki do czynszu i energetyczne dla tarnowskich gospodarstw domowych przyznane w latach 2017 - 2020	42
Tabela nr 28 Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w latach 2017 - 2020	43
Tabela nr 29 Analiza działań podejmowanych w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Tarnowa w latach 2017 - 2020	47
Tabela nr 30 Koszty realizacji zadań polityki społecznej w latach 2017 - 2020	49

18. Spis wykresów

TYTUŁ	STRONA
Wykres nr 1 Mieszkańcy Tarnowa ogółem w latach 2017 - 2020	12
Wykres nr 2 Współczynnik obciążenia demograficznego	14
Wykres nr 3 Liczba ludności na 1 km ²	16
Wykres nr 4 Prognoza liczby mieszkańców Tarnowa w latach 2020 - 2030 i w perspektywie do 2050 r.	19
Wykres nr 5 Dochody budżetu miasta Tarnowa w latach 2017 - 2020	21
Wykres nr 6 Wydatki budżetu miasta Tarnowa w latach 2017 - 2020	21
Wykres nr 7 Przeciętne wynagrodzenie brutto w zł w Tarnowie w latach 2017 - 2020	24

Wykres nr 8 Dynamika zmiany liczby osób bezrobotnych w latach 2017 - 2020	26
Wykres nr 9 Liczba osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w latach 2017 - 2020	33

19. Spis rysunków

TYTUŁ	STRONA
Rysunek nr 1 Powierzchnia	5
Rysunek nr 2 Ludność ogółem	6
Rysunek 3 Przyrost naturalny na 1000 ludności	7
Rysunek nr 4. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	7
Rysunek nr 5 Instytucje rynku pracy współpracujące z Powiatowym Urzędem Pracy	27
Rysunek nr 6 Tarnowskie zasoby mieszkaniowe	28
Rysunek nr 7 Podmioty zapewniające bezpieczeństwo publiczne mieszkańcom, działające w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz zapewniające wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym w mieście Tarnowie	56
Rysunek nr 8 Tarnowskie podmioty sportu, rekreacji i turystyki	59
Rysunek nr 9 Organizatorzy kultury w Tarnowie	59
Rysunek nr 10 Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej, ochrony zdrowia i edukacji	62
Rysunek nr 11 Podmioty ekonomii solidarnej w ramach ekonomii społecznej	70
Rysunek nr 12 Tarnowskie podmioty ekonomii społecznej	72